O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. № 91299

Kuch – bilim va tafakkurda

Ma'rifat

МАЪРИФАТ • ХАЛҚ ЗИЁЛИЛАРИ ГАЗЕТАСИ • معرفت

1931 йилдан чиқа бошлаган 1999 йил 27 ноябрь, шанба Баҳоси сотувда эркин нархда № 94 (7187)

Da'vat

Халқ олий ҳокимиятдан фойдалана олган жамиятгина эркинликнинг чинакам масканидир.

ЦИЦЕРОН

Ibrat

Элликқалъа туманидаги Дўстлик қишлоғида 844 ўринли, меъморчиликнинг энг сўнгги талабларига жавоб берадиган ва барча зарур жиҳозлар билан таъминланган янги мактаб биноси фойдаланишга топширилди.

ПРЕЗИДЕНТЛИККА НОМЗОДЛАР РЎЙХАТГА ОЛИНДИ

2000 йил 9 январь – Президент сайловлари куни. Аввал хабар берганимиздек, "Фидокорлар", "Адолат", "Ватан тараққиёти" партиялари қурултойларида ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгаши депутатлари сессияларида бўлажак сайловларда Президентликка Ислом Каримов номзоди кўрсатилган эди. Марказий сайлов комиссиясидан олинган хабарларга кўра, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бўлажак сайловларда Фидокорлар миллий-демократик партияси номзоди сифатида иштирок этишга ўз розилигини билдирган. Шунингдек, Ислом Каримов Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгаши депутатлари, "Адолат" ва "Ватан тараққиёти" партиялари қурултойлари қатнашчиларига ўз номзодини Президентликка кўрсатганликлари учун самимий миннатдорлик изҳор этган.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси ўз қурултойида мазкур партия биринчи котиби Абдулҳафиз Жалолов номзодини Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловига кўрсатган эди. Абдулҳафиз Жалолов бўлажак сайловларда Халқ демократик партияси номзоди сифатида иштирок этишга розилик берган.

24 ноябрь куни Марказий сайлов комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Уни Марказий сайлов комиссияси Раиси Н. Комилов бошқарди. Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодларни рўйхатга олиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. "Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида"ги Қонуннинг 25-моддасига мувофиқ, Ўзбекистон Фидокорлар миллий-демократик партияси томонидан кўрсатилган Ислом Абдуғаниевич Каримов ҳамда Ўзбекистон Халқ демократик партияси томонидан кўрсатилган Абдулҳафиз Марахимович Жалолов Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод этиб рўйхатга олиндилар.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ

ҚАРОРИ

Ислом Абдуғаниевич Каримовни Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод этиб рўйхатга олиш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига кўрсатилган номзодни рўйхатга олиш юзасидан Ўзбекистон Фидокорлар миллий-демократик партияси тақдим этган ҳужжатларни кўриб чиқиб ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти **И.А. Каримов**нинг Фидокорлар миллий-демократик партиясидан Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида номзоди овозга қўйилишига розилик аризасига кўра "Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида"ги Қонуннинг 25-моддасига мувофиқ,

Марказий сайлов комиссияси

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон Фидокорлар миллий-демократик партияси томонидан кўрсатилган **Ислом Абдуғаниевич Каримов** Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод этиб рўйхатга олинсин.

Марказий сайлов комиссиясининг Раиси Н. КОМИЛОВ.

Тошкент, 1999 йил 24 ноябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ

ҚАРОРИ

Абдулҳафиз Марахимович Жалоловни Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод этиб рўйхатга олиш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига кўрсатилган номзодни рўйхатга олиш юзасидан Ўзбекистон Халқ демократик партияси тақдим этган ҳужжатларни кўриб чиқиб ҳамда Ўзбекистон Халқ демократик партияси биринчи котиби, Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институти директори **А. М. Жалолов**нинг Ўзбекистон Халқ демократик партиясидан Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловида номзоди овозга қўйилишига розилик аризасига кўра "Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида"ги Қонуннинг 25-моддасига мувофиқ,

Марказий сайлов комиссияси

ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон Халқ демократик партияси томонидан кўрсатилган **Абдулҳафиз Марахимович Жалолов** Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод этиб рўйхатга олинсин.

Марказий сайлов комиссиясининг Раиси Н. КОМИЛОВ.

Тошкент, 1999 йил 24 ноябрь.

Шунингдек, мажлисда кун тартибига киритилган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайлов ўтказувчи айрим округ сайлов комиссиялари таркибларига ўзгартиришлар киритиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди ва тегишли қарор қабул қилинди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси сайловига тайёргарлик кўриш юзасидан Тошкент шаҳридаги 20-Шайхонтоҳур ва Наманган вилоятидаги 85-Тўрақўрғон округ сайлов комиссиялари раисларининг ҳисоботлари ҳам тингланди. Округ сайлов комиссиялари зиммасига сайловолди ташвиқотини янада юксак савияда ўтказиш, номзодлар билан учрашувларнинг адолатли, тенг ва демократик тамойиллар асосида ўтказилиши учун шарт-шароит яратиш, сайлов участкалари фаолиятини янада жонлантириш вазифалари юклатилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси сайловларига тайёргарлик кўриш юзасидан Ўзбекистон Почта ва телекоммуникациялар агентлигининг ахбороти тингланди.

Олий Мажлисга сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссияларининг овоз бериш натижалари тўғрисидаги баёнларини жойларда қабул қилиб олишни уюштириш тўғрисидаги ахборот тингланди.

Шунингдек, Марказий сайлов комиссияси ваколатлари доирасига кирувчи бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди.

(ЎзА).

САЙЛОВ — МАЪНАВИЯТ ВА МАЪРИФАТ ИМТИҲОНИ

JUMLADA JAHON

• Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бўлажак сайловларда Ўзбекистон Республикаси Президентлигига ўз номзодини кўрсатганлиги учун Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашлари депутатлари, «Адолат» ва «Ватан тараққиёти» партиялари қурултойи қатнашчиларига самимий миннатдорчилик билдирилган мактуб йўллади.

• Султон Жалолиддин Мангуберди ва «Алпомиш» достонига бағишланган тантаналарда иштирок этган Бирлашган Араб Амирликлари Раас ал-Хайм Амири девонхонаси маслаҳатчиси доктор Аҳмад Жамол ал-Тадмурий мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовга мактуб йўллаб, республикамиз ҳаётида юз бераётган янгиликлардан қувонганлигини ҳамда араблар ҳамиша ўзбеклар билан бирдамлик ва жипсликка интилиб келганлигини изҳор этган.

• Миллий матбуот марказида халқимиз маънавиятини оширишга, ҳаққоний тарихимизни холис яратишга ўз ҳиссасини қўшиб келаётган «Маънавият» нашриётида чоп этилган янги китоблар тақдимоти маросими бўлиб ўтди.

АҚШ Президенти Билл Клинтон ўзининг Болгарияга қилган сафари чоғида Европа Иттифоқининг кенгайишини қўллаб-қувватлади.

• Покистоннинг собиқ ҳукумат бошлиғи Навоз Шарифни тиклаш мақсадида ҳамда мамлакатда юз берган ҳарбий тўнтаришга қарши содир этилган террористик ҳаракат натижасида 8 нафар одам ҳалок бўлган, 15 киши яраланган.

• Хитой жамоат хавфсизлиги органи томонидан жиноятчиликка қарши ўтказилган махсус тезкор тадбирлар сабаб, уч ойдан буён қидирувда бўлган 230 мингдан ортиқ жиноятчи ҳибсга олинди.

Ўқитувчи ён дафтарига

ЗЕРИКИШГА ҚАРШИ ФАОЛИЯТ

Исроиллик мутахассислар саъй-ҳаракатлари самараси ўлароқ, эндиликда Петах-Тиквадаги Рабин номли тиббий марказга даволанишга келган беморлар зерикмайдиган бўлишди. Айникса, шифо истаб келган тадбиркорларга бу ерда фаолиятларини давом эттириш учун барча шароитлар яратилмоқда. Беморлар тез орада интернет ва факс ўрнатилган компьютер билан ҳам таъминланиш режалаштирилган.

БИРИНЧИ ПАРВОЗ

Хитой давлати «Шеньчжоу» деб номланган ўзининг биринчи космик кемасини муваффақият билан учиришга муваффақ бўлди. Ер атрофини 21 соатда 14 марта айланиб чиққан мазкур кема, мутахассисларнинг таъкидлашларича, Хитойнинг космик қудратга эга бўлган давлатлар сафига қўшилишига асос бўлади.

ТАРЖИМА ҚИЛИБ БЕРАДИ

Эндиликда машҳур «Нью-Йорк-Таймс» газетасини бир вақтнинг ўзида саккиз тилда ўқиш имконияти яратилади. Исроиллик мутахассислар томонидан ишлаб чиқилган «Вавилон» компьютер дастури мазкур газетани иврит, испан, немис, япон, италиян, голланд ва португал тилларига бир зумда таржима қилиб беради.

КИТОБ ЎҚУВЧИ ҚУРИЛМА

Америкаликнинг «Ксерокс» компанияси томонидан яратилган қурилма гапириш ва овоз чиқариб китоб ўқиш қобилиятига эга. Бемалол чўнтакда олиб юриш мумкин бўлган бу ихчамгина қурилма кўзи ожиз одамлар учун мўлжалланган.

САЙЛОВЧИ ҲУҚУҚИ НИМАДА?

Бизнинг давлатимиз демократик давлат. Демократия - бу халқ ҳокимияти. Халқнинг ўз ҳокимиятига қай даражада эга эканини ва эгаликка интилишини биргина сайловларда кўриш мумкин. Азал-азалдан ҳокимият, ҳукмдорлик муҳим ижтимоий аҳамиятга молик масала бўлиб келган. Ана шу мураккаб масалани баҳамжиҳат ҳал этишнинг бирдан-бир йўли - умумхалқ сайлови.

Аввало, юртимизнинг ҳар бир сайловчи фуқароси бўлиб ўтажак бу сайловларда ўзларининг ҳуқуқ ва бурчларини аниқ-равшан билиб олмоқлари лозим. Сайлов Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ҳамда сайловлар тўғрисидаги қонунлар асосида ўтади. Конституциянинг «Сайлов тизими» деб номланган бобида сайлов ҳуқуқларининг асосий тамойиллари белгилаб қўйилган.

Сайловчига сайлов бюллетени бериларкан, унга жуда катта имконият яратилади. Сайловчи қайси номзодга ишонч билдириб овоз берса, ўша шахсга ўз тақдирини, давлатимиз тақдирини ишонган бўлади. Ана шу улкан масъулиятни ҳис қилган сайловчигина вакиллик органларига муносиб номзодни танлай олади.

Сайловчи ҳуқуқи қонунда кўзда тутилган умумий, тенг, тўғридан-тўғри ҳамда яширин овоз бериш асосидаги сайловларда иштирок этишдангина иборатми? Ёки ўз хоҳиш-иродасига таяниб номзодлар ичидан ўзига маъқул бўлганига овоз беришми? Албатта, бу ҳаммаси эмас. Сайловчига берилган бу ҳуқуқлар негизида бетакрор имконият бўй кўрсатиб турибди. У ҳам бўлса, бугун балоғат остонасида турган, мустақиллик йилларида таълим-тарбия кўрган, мамлакат эртанги кунининг эгалари, халқнинг орзу-ҳавасини ўзида мужассам этган келажак авлод номидан ҳам овоз бериш ҳуқуқи. Зеро, берилган овоз ана шу авлоднинг йўли равон бўлишига, уларнинг бугунги сайловчидан миннатдорлик ҳиссини туйишига асос бўлиши керак. Чунки сайловдан сайловгача бўлган муддатда улар жамиятнинг ижтимоий ҳаётига тўла сингиб улгуришади. Мамлакат, миллат тақдирига дахлдор куч сифатида намоён бўлади. Ана шу кучни аждодларимизнинг азалий орзуси, бизга насиб этган чин мустақиллигимизни мустаҳкамлаш сари, буюк келажак томон йўналтириш бизнинг қўлимизда. Демак, келажак учун овоз бериш ҳуқуқи ўз навбатида улкан масъулият ҳамдир.

Аҳмаджон ЧОРИЕВ

Пойтахтнинг Мирзо Улуғбек туманидаги 121-сайлов участкасида 1999 йил 5 декабрда бўладиган Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва маҳаллий кенгашларга ҳамда 2000 йил 9 январь - Ўзбекистон Республикаси Президентлигига бўлиб ўтадиган сайловларга астойдил тайёргарлик кўрилмоқда. Ушбу сайлов участкаси тумандаги 105-сонли махсус мактаб-интернати биносида жойлашган.

Сайловларда 2730 нафарга яқин сайловчи ўзларига маъқул бўлган номзодлар учун овоз беради. Шундан 45 нафар фуқаро биринчи марта сайловларда иштирок этади.

Мазкур сайлов комиссиясида айни пайтда 45 нафар тарғиботчи сайловчиларга тушунтириш ишларини олиб бормоқда. Ҳозир ҳар икки-уч кунда 5 та Олий Мажлисга ва 4 та шаҳар кенгашига сайланадиган номзодлар билан учрашувлар бўлиб турибди.

Суратда: Мухтабар Каримова ва Муҳтарам Зайниддинова бўлғуси сайловларга тайёргарлик юзасидан суҳбатлашмоқда.

А.ЮСУПОВ
(ЎзА) олган сурат

ЭНГ УЛУҒ БОЙЛИК – МАЪРИФАТ, ЭНГ АЧЧИҚ ОҒУ – ЖАҲОЛАТ

Бешинчи мақола

XXI аср бўсағасида инсон ақл-заковати шундай техника турларини кашф қилиб яратдики, ахборот, маълумот оқимини эндиликда ҳеч қандай куч тўхтата олмайди. Қани энди, ҳамма маълумотлар ҳам эзгуликка хизмат қилса эди. Афсуски, бу маълумотларнинг айримлари кимларнингдир эгри манфаат йўлидаги ҳаракатлари мевасидир. Киши ўзи билмаган ҳолда уларнинг таъсирига тушиб қолиши ҳеч гап эмас. Шу боис ҳам улардан фарқлай олиш, огоҳ, ҳушёр бўлиш дунёда руй бериб турган воқеалар моҳиятини англаш учун аждодларимиз ҳаётидан, ... ҳам билиш керак.

Истиқлолимиз тантанасига саккиз йилдан ошди. Хўш ўтган давр мобайнида таълим борасида қандай натижаларга эришдик? Сир эмаски, ҳар қайси давлат, ҳар қайси миллат нафақат ер ости ва ер усти табиий бойликлари билан, ҳарбий қудрати ва ишлаб чиқариш салоҳияти билан, балки биринчи навбатда ўзининг юксак маданияти, маънавияти билан кучлидир. Мамлакатимиз тараққиёт сари илдамлар экан, унинг қаршисида жуда кўп муаммолар кўндаланг турарди ва бу муаммоларнинг аксарият қисми малакали кадрлар етишмаслигига бориб тақаларди. Шу боис ҳам, таълимни изчил ислоҳ қилиш, Кадрлар тайёрлашнинг миллий дастурига бўлган эҳтиёж юзага келдики, бу заруратга ҳисобга олиб Президентимиз бошчилигида таълимни ислоҳ қилиш, ўзига хос аниқ режаси — Кадрлар тайёрлаш миллий дастури яратилди. Бозча тарбияланувчиларидан тортиб, аспирантура, докторантура, илмий ходимларни тайёрлашгача бўлган ислоҳотлар йўли дастурда аниқ кўрсатиб берилди.

Ўтган йиллар давомида ўшалиримизнинг билим олишга бўлган интилиши кескин ортди. Мамлакатда билимли ёшларнинг мавқеи кўтарилди. Агар босиб ўтилган йўлга назар ташласак.

(Давоми 3-бетда)

ИККИ КУНЛИК, ЛЕКИН КЎПГА ТАТИЙДИГАН МУҲОКАМА

Hay'at majlisida

Халқ таълими вазирлигининг кейинги ҳайъат мажлисларининг ҳар бири янгича ва ўзига хос ўтаётганлигини бугун алоҳида таъкидлаш жоиз. Бир ҳайъат йиғилиши бошқа вазирлик билан биргаликда ўтса, иккинчиси жойларда сайёр ўтади. Ёки бошқа бирида бирор янгилик билан очиляпти. Абдулла Авлоний номидаги халқ таълими ходимларининг малака ошириш Марказий институтида, мактабгача таълим ходимларининг малакасини ошириш бўйича доимий ишлаб турувчи Республика курсида очилган Мониторинг маркази, республика Таълим марказида очилган янги педагогик технология лабораториясини шундай янгиликлар сирасига киритиш мумкин.

Қўйилган масалаларнинг муҳокамасида ҳам ўзгариш бор. Илгари жойларга юборилган экспертларнинг текшириш натижаларига кўра раҳбарлар «дўппосланган» бўлса, бугун аниқланган камчиликни тузатиш учун муҳлат берилади. Шу билан бирга камчилик биргаликда маълум вақтда тузатилади ва муаммоларнинг ечимлари, натижалари республика миқёсида таҳлил қилинади, ўрганилган тажрибалар оммалаштирилади. Фикримизча, ривожланаётган давримизда бундай йўл тутиш мақсадга мувофиқдир.

Навбатдаги ҳайъат мажлисининг бир куни Сирдарё вилоятида ўтказилиб, унда мактабгача таълим масаласи, умумий ўрта таълимдаги спорт ишлари, болаларнинг бўш вақтлари масалалари муҳокамага тортилди.

Ушбу масалалар юзасидан халқ таълими вазири Ж.Йўлдошев сўзга чиқиб, ўз фикрларини баён этди.

Ҳайъатнинг Тошкентда, Республика Таълим марказида бўлиб ўтган йиғилиши Соғлиқни сақлаш вазирлиги ва Республика Давлат Матбуот қўмитаси билан ҳамкорликда ўтказилди. Унда умумий ўрта таълим мактабларини дарсликлар билан таъминлашнинг ҳолати, уларни етказиб бериш механизмини такомиллаштириш, дарсликлар сифатини ошириш каби масалалар муҳокама этилди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т.Рисқиев иштирок этди.

Кўрилган барча масалалар бўйича ҳайъат мажлиси тегишли қарорлар қабул қилди.

Ҳайъат мажлисида кўрилган масалаларнинг батафсилроқ маълумоти билан газетамизнинг кейинги сонларида танишасиз.

Ҳ.ОМОНОВ

Танишинг: Олий Мажлис депутатлигига номзодлар

БЎРОНЛАРГА ДОШ БЕРГАН ИНСОН

Зўр талантларни севамиз. Абдулла Ориф, Чингиз Айтматов, Хемингуэй, Толстой... Суратларига ҳавас билан боқамиз. Улар ҳақида жуда кўп нарсаларни билгимиз келади. Қизиқамиз. Айниқса, истеъдод эгаларининг жамият равнақида, ҳаётимизда фаол иштирок этаётганларига янада бир ҳурмат билан қараймиз. Навоий вазир эди... Бобур шоҳ эди... Бугун эса Айтматов йирик маданият арбоби... Абдулла Ориф Ёзувчилар уюшмаси раиси... Масъулиятли иш.

Бундай деяётганимизнинг боиси ёзувчи, шоир, журналистлар вазир, катта лавозим соҳиби бўлиши мумкин. Лекин ҳар бир вазир ёки мансабдор ижодкор бўлолмайди. Эл кўзига яқин талант бўлолмайди.

Кези келди. Мана, сайловолди тарғибот-ташвиқот ишлари қизигандан қизияпти. Элнинг сара ўғил-қизлари ўз номзодини Олий Мажлис депутатлигига қўйишди. Уларнинг орасида ҳар соҳа вакиллари бор. Ижод аҳли ҳам анчагина. Давр нафасини ҳис қилиб, кечамизга, бугунимизга, эртамизга тафаккур кўзи билан қараб, юксак тасаввур билан яшаётган шоир Азим Суюн ҳақида сайлов олдидан кўнглимдаги гапларни айтгим келди.

80-Нурота сайлов округидан депутатликка унинг номзоди кўрсатилди. Ҳозир шоирнинг юксалган даври. Нафақат ижод билан машғул, ўта масъулиятли ҳозирги жараёнларни англаш, уни халққа етказишдай муҳим вазифани сидқидилдан адо этаётган Азим Суюн «Ўзбекистон овози» ва «Голос Узбекистана» газеталарининг Бош муҳаррири. Юртим, элим, келажагим, Озодлигим деб майдонга чиққан зиёли. Сиёсат бобида ўз қарашларига эга, фикри теран инсон.

Шоирни халқ севади. Шоирга халқ ишонади. Шу билан бирга фаол, истиқлол учун толмас курашган инсонни эл ўзгача меҳр билан ардоқлайди. Бу сифатларни қўрқмасдан, дадиллик билан Азим Суюн ҳақида айтишим мумкин.

Ўзини, элини, киндик қони томган тупроқни, ота-ҳовлини, она-остонани яхши кўрмайдиган, улар учун жонини фидо қилмайдиган одам чин маънода Ватанпарвар бўлолмайди. Улуғ юрт туйғусидан ғурурланиш ҳисси, қачонки, ўзи яшаган, болалиги кечган қишлоқ ёки овулни севиш, ҳеч нарсага алиштирмай севишдан, ҳеч кимга бермай севишдан шаклланади, илдиз отади. Азим Суюн Нақуртнинг жозибаси, салқин шамоллари, оҳиста отгувчи оппоқ тонги, баланд тоғларини — хуллас, Нурота тоғларини ўзи билан бирга Ватан пойтахтига олиб келди. Ҳар бир ўзбекистонликнинг қалбига шу юрт гўзаллигини жойлади. Қаранглар, менинг жойим шундай гўзал деди, бургутлари бор, лочинлари бор, чўққилари бор, деди. Овози осмонни ёрди шоирнинг. Кейин... кейин... эса бу нисбат Ўзбекистон бўлди. Ўзбекистонни она - юрт тимсолида баландларга олиб чиқди. Ҳамма, ҳамма... шу ўлкани ўзи каби севишини истади. Юрт оғриқларини, тутқунликдаги замонларда шундай бир ажиб юртнинг мустабидлик занжирларидан холис бўлишини истади. Йиғлаганда ёниб йиғлади. Шоирдаги фиғон ҳар бир ўзбекнинг кўксини бир тирнаб ўтди. Ғурур алангасини ёқди, унинг шеърлари. Майдачуйда нарсалар атрофида ўралашмади шоир. Бундай одамларнинг елкасини ситам юклари босади, кўксини азоб тиғлари тилкалайди. Лекин, Ватан озодлигини куйлаш, шу халқим оёққа турсин деб куйлаш дарди олдида ҳар қандай зуғумлар майда гап. Шу руҳ билан ёзган, шу руҳ билан қалам олган шоирни ҳеч бир куч тўхтата олмайди. Жонни нисор қилиб курашга чиққан шоирни керак бўлса, ўлим даҳшати ҳам йўлдан қайтаролмайди.

Азим Суюн озодлик, истиқлолимиз учун курашган шоир. 80-йилларнинг энг оғир кунларида ҳам маслаги йўлида собит турди. Ўша кезлар шўро давлатининг маддоҳлари, қизил империячиларнинг Ўзбекистон бир кун озод бўлади, шундай нурафшон кунлар бор, ўзбек ўзига бек бўлади, истиқлол келади, халқ яшнайди, юрт гуллайди, деган сўзларни эшитиши саратонда қизил қор ёққан билан баробар эди. Шоир шу гапларни айтди. Айримларга ўхшаб тилёғламалик қилмади. Бирор бир мансабга умидвор бўлмади.

... Тоғларга айтди дардини. Баландларда учаётган бургутларга ҳавас қилди, яна куйлади, шоир ёзди — менинг халқим ҳам бургутлар каби юксак-юксакларда озод парвоз қилармикин, деб ўйлади. Юрт ичидаги сотқинларни лаънатлади, империя малайларига тик гапирди, шоирнинг кўнгли, шуурини бадкирдор тузум тушовлай олмади.

Шоирнинг шеърларига кўз ташласак бир нарсага амин бўламиз — кўпроқ келажак авлодга, ёшларга катталарга айтиш мумкин бўлган катта гаплардан сўзлайди. Унинг ижодини келажак авлод учун ўтли бир ўгит сифатида қабул қилиш мумкин. Лўнда. Содда. Фалсафа ўтида тобланган ҳикматли сўзлар... Ўша даврда айтиш мумкин бўлмаган гапларни айта олган шоир озодлик қуёшига кўнглида чароғонлик билан пешвоз чиқди. Энди нафақат шеъриятда, балки сиёсий ҳаётимизда ҳам кенг фаолият кўрсата бошлади. Китоблари кетма-кет босилди. Истиқлол барқарорлигининг толмас курашчисига айланди. Сиёсий жиҳатдан фаоллик талаб қилинган кезлар, мен ижод қилишим керак, деб четда қараб турмади. Истиқлолимизнинг дастлабки йиллариданоқ бугунга қадар мамлакатимиздаги йирик нашрлардан бири «Ўзбекистон овози» ва «Голос Узбекистана» газеталарига Бош муҳаррирлик қилиб, юрт ободлиги, истиқлол учун фидойилик намунасини кўрсатди. Шоир сиёсий жараёнларда тобланди.

Бугун эл шоирининг ўз фалсафаси бор. Одам ҳеч қачон қобиғига ўралиб яшамаслиги керак, дейди у. Ер шари жуда ҳам кичкина, инсон уни авайлаши, кафтида кўтариб

юриши, агар буни хоҳламай ташлаб юборса, тирикликни йўқотиб юбориши мумкин, деб ўйлайди. Ер юзида тинчлик барқарорлиги учун ҳар бир инсон курашиши керак, деб ҳисоблайди. Ва, бу қараш шоир муҳаррирлик қилаётган газета саҳифасида ҳам кўзга ташланиб туради.

Ҳозир шоирнинг эл меҳрини қозонган, гуркираган пайти. Унинг ижодий фаолияти мактаб ўқувчилари дарслигига ҳам киритилди. Олтинчи синфнинг «Ватан адабиёти» китоби орқали шоир шеъриятидан фарзандларимиз ҳам баҳраманд бўляптилар.

Шоир Азим Суюннинг кўплаб достонлари, барча шеърларида юртпарвар инсон қалбининг чексиз қудрати намоён. Унинг публицистикаси, мақолалари алоҳида китоб шаклида чоп этиляпти. Бу китоб ҳар бир қаламкаш учун муҳим бир мактаб вазифасини ўташи шубҳасиз.

Азим Суюн ёшлар тасаввури, келажакнинг, юртимиз эртасининг янада ёруғ бўлишини чин дилдан истайди. Халқимиз, барчамиз ана шундай фикри тиниқ инсонларга овоз берсак, ҳаммамиз ютамиз. Энг муҳими, истиқлол, юрт ва миллат эртаси учун овоз берган бўламиз.

Кўчқор НОРҚОБИЛ

ЭНГ ЁШ ИҚТИСОДЧИ-ПРОФЕССОР

Аҳмедов Дурбек Қудратиллаевич 1963 йилда туғилган. Фидокорлар миллий демократик партиясининг ташкил топган вақтидан бошлаб аъзосидир.

18-Чилонзор сайлов округидан ОЛий Мажлис депутатлигига номзод этиб кўрсатилган.

1980 йил Тошкент халқ хўжалиги институтига халқ хўжалигини режалаштириш мутахассислиги бўйича ўқишга кирди. 1984 йили шу институтни «аъло» баҳолар билан тугатди ва халқ хўжалигини режалаштириш кафедрасида ассистентликка қолдирилди.

1984 йилнинг октябридан 1986 йилнинг майига қадар армия сафида хизмат қилди.

1989 йил «Ўзбекистон пахтачилигида илмий-техник прогресснинг самарадорлиги» мавзусидаги номзодлик диссертациясини муддатидан аввал ёқлади.

1990 йилнинг июлидан 1992 йилнинг январига қадар Тошкент Давлат иқтисодиёт университети кафедраси доценти лавозимида ишлади.

1990 йилнинг апрелида Ленинград халқаро менежмент институти қошидаги «Ташқи иқтисодий фаолият асослари» бўйича курсни тамомлади.

1991 йилнинг январида Жорж Мэсон номидаги университет (АҚШ) томонидан Югославиянинг Дубровник шаҳрида ўтказилган «Жамоат сайлови назарияси» дастури бўйича ўқиди.

1992 йил танлов натижасига кўра, ўзбекистонликлардан биринчи бўлиб Вашингтон шаҳри (АҚШ) Жоржтаун университетининг жаҳонда катта нуфузга эга бўлган Дипломатия мактаби қошидаги Пью Экономик Фридом Феллоуз дастурига қабул қилинди. Ушбу курсни тугатгач, Жаҳон банкининг Вашингтон шаҳридаги Марказий Осиё ва Қозоғистон бўлимига малака оширишга юборилди. Жаҳон банкида ишлаш даврида Ўзбекистон Республикасининг Халқаро валюта жамғармаси ва Жаҳон банкига аъзолик масалаларини ҳал қилишда ҳукуматимизга катта ёрдам кўрсатган.

1992 йилнинг июнь-июлида Жаҳон банкининг Иқтисодий ривожланиш институтида Банк менежменти курси бўйича таълим олди.

1992 йилнинг август-октябрида Жаҳон банкининг Марказий Осиё ва Қозоғистон бўлимида Орол денгизи муаммолари бўйича биринчи миссияси доирасида маслаҳатчи бўлиб ишлади.

1992 йилнинг октябридан 1993 йилнинг мартига қадар Иқтисодий ривожланиш институтида (ИРИ) Жаҳон банкининг маслаҳатчиси бўлиб ишлади. Айни пайтнинг ўзида «Қишлоқ хўжалигида лойиҳавий таҳлил» дастури ва ИРИнинг қатор бошқа дастурлари бўйича ўқиди ва шу билан бирга Гарвард халқаро ривожланиш институтида тадқиқотларни олиб бориш учун танланган.

1993 йилнинг апрелидан июлига қадар Вашингтон шаҳридаги Пахтачилик бўйича халқаро консультатив қўмитада маслаҳатчи-тадқиқотчи бўлиб ишлади.

1993 йилнинг майида унга доцент илмий унвони берилди.

1993 йилнинг октябридан 1994 йилнинг мартига қадар Жаҳон банкининг маслаҳатчиси бўлиб ишлаш билан бирга Жаҳон банкининг Иқтисодий ривожланиш институтининг Марказий Осиё ва Қозоғистон бўйича координатори вазифасини бажарди.

1994 йил докторлик диссертациясини тугатгандан сўнг, 1995 йилдан Тошкент Давлат иқтисодиёт университетининг (ТДИУ) илмий ишлар бўйича проректори лавозимига тайинланди.

1995 йилнинг февралидан 1998 йилга қадар ТДИУ илмий ишлар бўйича проректори лавозимида ишлаб, Жаҳон банкининг Иқтисодий ривожланиш институти билан биргаликда ташкил этилган Банк ўқув марказига раҳбарлик қилди. 1995 йилнинг сентябридан Бирлашган Вена институтининг Ҳудудий маркази устидан умумий раҳбарликни амалга ошириб келади. 1998 йилдан бошлаб Осиё Ривожланиш банкининг маслаҳатчиси фаолиятини олиб бормоқда.

1999 йилда унга профессор илмий унвони берилди. Айни вақтда Тошкент Давлат иқтисодиёт университети проректоридир ва республикамизда энг ёш иқтисодчи—профессор.

Ўз билимларини нафақат илмий соҳада, шу билан биргаликда ҳукумат ҳужжатларини ва мамлакатимизнинг иқтисодий сиёсатини ишлаб чиқишда ўз муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда. 1996-1997 йилларда Ўзбекистоннинг «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»ни ишлаб чиқишда фаол иштирок этган.

Д.Аҳмедов докторлик илмий даражасини бериш бўйича ихтисослашган илмий кенгаш раиси ўринбосари ва бир нечта илмий кенгаш аъзоси. Ўзбекистон Республикаси Давлат фан ва техника қўмитасининг хорижда илмий малака оширишларни ўташ бўйича танлов комиссиясининг раиси бўлиши билан бирга Ўзбекистон Фидокорлар

миллий демократик партияси марказий назорат-тафтиш комиссияси раиси ва мазкур партия бош котибининг иқтисодий масалалар бўйича маслаҳатчиси, университет қошидаги «Фидойи ва иқтидорли ёш иқтисодчилар» клуби президенти вазифаларини бажариб келади.

Ўзбекистон Республикасининг фақат ўзига хос йўл тутиб, халқнинг турмуш даражасини юксалтириш, маданий-маърифий, ҳуқуқий давлатчилик тамойилларини жаҳон андозалари даражасига олиб чиқиш, Ватанимиз шуҳрати, халқимиз бахти, миллатлараро тенглик, миллий ғурурни ёшлар орасида мустаҳкамлаш йўлида Фидокорлар партияси сафида туриб ўз шуурини, шижоатини аямайдиган синчков, билимга чанқоқ, янгиликлар қидирувчи ёш ташаббускор вакил Дурбек Аҳмедовга овоз беринг!

ЙИГИТ ЮКСАЛГАН ПАЛЛА

Рўзибой Қўлдошевни бугун Ватанимизда ҳамма, катта-кичик танийди ҳисоб. Эл ичида ўз ўрни бор йигит. Халқ ҳурматига лойиқ инсон. Ўзбек журналистикасининг пешқадам вакили. Пешқадамлиги шундаки, шижоатли, дадил, ўз маслак ва эътиқодидан қайтмайдиган, ҳақиқат ва адолат тантанаси учун ушлаган жойини қўйвормайдиган ижодкор. Энг ажойиб фазилати, ёлғон ва хушомад унга мутлақо ёт. Мансаб ва мавқе учун айримларга ўхшаб лаганбардорлик қилишни сира эплай олмайди. Қирқта тили йўқ унинг. Битта тили бор.

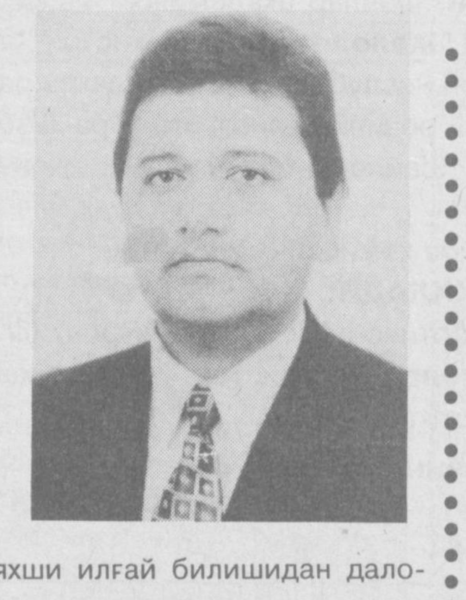

Фақат чин сўз, ҳақиқатни ёқлаб сўзлайди у. Журналистикамизнинг шаъни, матбуотимизнинг обрўси учун бундай феълли ҳамкасбларимиздан мағрурлансанг арзийди. Ўз дўстларига меҳрибон, ярим йўлда ташлаб кетмайдиган, бир гап билан айтганда, сотқинликни билмайдиган ва биз доимо фахрланиб юрадиган дўстимиз бугун Олий Мажлисимиз депутатлигига номзодини қўйибди. Яъни Янгийўл туманидан, 162-Янгийўл сайлов округидан. Мустақил номзодларни қўллаб-қувватловчи марказ ташаббускор гуруҳи томонидан унинг номзоди кўрсатилди. Эшитиб анча хурсанд бўлдик. Парламент залида ана шундай зиёли, дадил йигитларнинг бўлиши юртимиз тараққиёти, келажагимиз чароғонлиги учун ўта муҳим аҳамиятга эга. Қонунчилигимиз устуворлиги, қабул қилинажак қонунларимизнинг мукаммаллиги депутатнинг сиёсий жиҳатдан юксак савияли шахс бўлиши билан боғлиқ.

Парламент залида юрт ва миллат тақдири учун овоз бериб, қўл кўтариб қонунлар қабул қиладиган депутат фақатгина яхши одам, зиёли одам, ўз касбининг устасигина эмас, шахс, яхши сиёсатчи ҳам бўлиши керак. Сиёсатни пухта билиши керак.

Рўзибой дўстимиз ёш бўлишига қарамай, Ўзбекистон телевидениесида ўлмайдиган, ўчмайдиган кўрсатувлар туркумини яратишга, ТВда ўзига хос мактаб очишга улгурди. «Ватанни севмоқ иймондандир», «Уруш ва тинчлик» кўрсатувлари сиёсий-ижтимоий жиҳатдан оғир юкни елкалаган туркум кўрсатувлар сирасига киради. Фалсафий мушоҳадага бой, томошабинлар тафаккурини ёруғликка чоғлагувчи бу телеасарлар журналист дўстимизнинг халқ руҳияти, Ватанимизда кечаётган жараёнларни яхши илғай билишидан далолатдир.

Рўзибой сиёсат бобида ўз қараши бор шахс. У ТошДУ журналистика факультетини тугатди. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясида таҳсил олди. Ҳозирда тележурналист дўстимиз ҳуқуқий билимларини мукаммаллаш мақсадида Тошкент Давлат юридик институтида сиртдан ўқимоқда. У бир неча йиллар Ўзбекистон телерадиокомпаниясида «Маърифат» бош муҳаррирлиятига раҳбарлик қилди. Ижодкор дўстимизнинг «Мавзу» кўрсатуви эл ичида маълум ва машҳур.

Рўзибойнинг дастури ҳам ўзига хос ва мос. Пухта ўйлаб тузилган. Ҳаётий. Реал гаплар. Эл манфаати бош режага чиққан бу дастурда. Мамлакатимизда инсон муҳофазаси, унинг қадр-қимматининг ҳуқуқий йўл билан тикланиши, қонун устуворлиги йўлида курашиш, бюрократияга зарба бериш, қонун олдида ҳамманинг баб-баравварлигини таъминлаш ва бу борада матбуотдан — телевидение, радио, газета ҳамда журналлардан барча имкониятлар билан фойдаланиш зарурат, деб белгиланган дастурда. Рўзибой инсон Оллоҳга суянса, қонунга таянса йўлдан адашмайди, деб ҳисоблайди.

У агар мазкур округдан депутат бўлиб сайлангудай бўлса, албатта, аввало ўша ердаги халқ фаровонлиги, бахт-иқболи учун курашади. Ҳар қандай тўсиқларни олиб ташлашга қодир у. Токи халқнинг ўзи яратмас экан, ишлаб чиқаришда фаол бўлмас экан, «қўлдан берганга қуш тўймас» мақоли ёдга тушаверади. Рўзибой Қўлдошев халқнинг маънавий жиҳатдан уйғоқлиги, ўз ҳақ-ҳуқуқини таниб, ўзини қонун йўли билан ҳимоя қила билиши бундай халқнинг мангу яшаши ва униб-ўсиши учун муҳим йўлдир, деб англайди. Ва, ўз сайловчиларини шу йўлдан эргаштиради.

А.РАҲИМОВ

ДАСТУРИЛАМАЛ ИЖОДКОРИ

Қодиров Бекмурод Омонович 1948 йил 20 ноябрь куни Сурхондарё вилояти Шеробод туманидаги Хўжанқо ота ўрамидаги Чинор қишлоғида туғилган. 1970 йилда Термиз Давлат педагогика институти педагогика факультетини имтиёзли диплом билан тугатди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси 135-Шеробод сайлов округидан депутатликка номзод этиб кўрсатилган.

Термиз Давлат университети педагогика ва жисмоний тарбия факультети декани, педагогика фанлари доктори, профессор, халқаро Педагогика фанлари академиясининг академиги.

1975-78 йилларда Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида аспирант, 1978-84 йилларда табиийёт факультети декани ўринбосари, 1985-88 йилларда табиийёт факультети декани, 1988-99 йилларда педагогика ва психология факультети декани, 1999 йил сентябрь ойидан педагогика ва жисмоний тарбия факультети декани лавозимида ишлаб келмоқда.

1978 йил номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди. 1985 йилда педагогика ва психология фанлари бўйича доцент унвони берилди. 1987-91 йилларда Москвадаги Миллий педагогик муаммолар илмий тадқиқот институтида сиртқи бўлим докторанти бўлди.

1991 йилда Халқаро халқ педагоглари ассоциацияси аъзолигига қабул қилинди. 1992 йил 23 апрелда педагогика фанлари академияси илмий кенгашида академик Г.Н.Волков илмий маслаҳатчилигида «Ўзбек халқининг анъанавий педагогик маданияти» мавзусида докторлик диссертациясини ҳимоя қилди. 1993 йил профессорлик унвони берилди. 1996 йил Халқаро педагогика фанлари академияси ҳақиқий аъзолигига сайланди.

«Зараутсой—95», «Зараутсой—98» Халқаро симпозиумларининг бевосита ташкилотчиси ҳисобланади.

Унинг қаламига мансуб 4 монография, 10 дан ошиқ ўқув-услубий, илмий-услубий қўлланмалар, услубий тавсиялар босилиб чиққан. 300 дан ошиқ мақолалари ўзбек, рус, инглиз, немис, қорақалпоқ, украин, тожик, чуваш тилларида эълон қилинган. 40 дан ошиқ илмий, оммабоп асарларга муҳаррирлик қилган.

Академик Б.Қодиров АҚШ, Англия, Франция, Германия, Россия, Япония, Украина, Мўғулистон, Хитой ва Марказий Осиёдаги йирик педагог олимлар билан яқин алоқада.

У бир неча номзодлик ва докторлик илмий даражаларини берувчи кенгашларнинг аъзосидир. 10 га яқин фан доктори, 30 дан ошиқ фан номзодларига илмий раҳбар, расмий оппонент, тақризчи сифатида хизмат қилди.

Б.Қодиров меҳнат фаолияти жараёнида ёшлар таълим-тарбиясига алоҳида аҳамият бериб келаётган етук педагоглар сирасидан. У ишлаб чиқариш жараёнида ўзининг илмий изланишларини жорий этиб, таълим тизимини такомиллаштиришга, дарслик ва дастурларни миллийлик руҳида қайта ишлашга ўзининг самарали ҳиссасини қўшиб келмоқда.

Таълимнинг нодавлат тизимини ривожлантириш, унда рақобатни йўлга қўйиш билан жаҳонда энг тараққий этган мамлакатлар таълим-тарбияси ривожлантирилишининг Ўзбекистонда янги форма ва усулларини ишлаб чиқиш унинг дастурининг асосини ташкил этади.

Б.Қодиров талабаларни замон талабига мос кишилар қилиб тарбиялаш, жамиятимизга илмли ва билимдон, ўз соҳасини пухта эгаллаган мутахассислар етказиб бериш мақсадида илмий изланиб келади. Бу борада унинг йигирмага яқин монографиялари, ўндан ошиқ дарслик ва дастурлари чоп этилган ва бугун уларнинг барчасидан таълим тизимида дастуриламал сифатида фойдаланилмоқда.

ИНСОНПАРВАРЛИК БОШ ҒОЯ

Наим Обламуродов Тошкент Молия институти ректори, тарих фанлари доктори, 124-Қуйиқишлоқ сайлов округидан Олий Мажлис депутатлигига Халқ демократик партияси томонидан номзод этиб кўрсатилган.

Мамлакатимиз тараққиёт босқичига кўтарилиб бораётган бир пайтда ҳам сайловлар миллатнинг сиёсий маънавий онгини белгилаб бораради.

— Бўлажак сайловда депутатликка номзод сифатида қатнашасиз, фикрингизни билмоқчи эдим.

— Ўзбекистон Республикаси Президенти, Олий Мажлис ҳамда халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар кенгаши депутатлигига сайловлар халқимиз сиёсий, маданий-маънавий ҳаётида муҳим аҳамият касб этади. Сайловлар кучли давлатни барпо этиш борасида ҳуқуқий, демократик фуқаролик жамиятини қуриш вазифаларини амалга ошириш жараёни билан боғлиқ.

Мамлакатимизда ҳозирга келиб, сайлов тизими, унинг ҳуқуқий асослари дунёвий давлат қуришнинг умумэътироф этилган демократик тамойиллари, халқимизнинг тарихий, миллий давлатчилик негизлари ҳамда анъаналарига таянган ҳолда шаклланди, десак хато қилмаймиз.

Сайлов – фуқароларнинг ўз хоҳиш – иродасини эркин билдириш воситаси сифатида тан олинган инсониятнинг бебаҳо кашфиётидир. Сайловлар, мамлакатимизда XXI аср бўсағасида кўппартиявийлик, яъни муқобиллик асосида амалга оширилади. Яна шу нарсани эътироф этиш керакки, Олий Мажлисга сайловлар ниҳоятда қизғин курашлар остида ўтиши шубҳасиз. Сайловларда манфаатлар хилма-хиллиги, айни пайтда, қарашлар, муайян масалага ёндашиш, муносабатлар ҳамда фикр-мулоҳазалар ўз ифодасини топади.

ЕХҲТ инсон ҳуқуқлари меъзони бўйича конференциясининг 1990 йил 29 июндаги Копенгаген конвенциясида айтилган “Фуқароларнинг шахсан ёки сиёсий партияларнинг ёҳуд ташкилотларнинг вакиллари тариқасида камситишларсиз, сиёсий, ёки давлат мансабларига эришиш ҳуқуқи” тўлалигича бўлажак сайловларда амалга ошади. Ташаббускор гуруҳлар номзодлари беш партия ва ҳокимиятлар номзодлари қаторида сайлов варақаларига киритилиши тарихий воқеадир.

Мен ана шундай, Ватанимда демократиянинг ва умуман инсон хоҳиш иродасининг имкониятлари жаҳон андозалари даражасиданда баландроқ нуқталарда акс этадиган тараққиёт ва келажак учун бўладиган курашда иштирок этаётганимдан бахтиёрман.

— МУХОЛИФАТНИНГ ЎЗИ НИМА?

— Мухолифат тушунчаси сиёсий ҳаётнинг ажралмас қисмидир. Лекин бу — ҳақиқатни рад этиш, шубҳа остига олиш, қасоскорлик, дегани эмас.

Бундай мазмун фақат жамиятни вайрон этадиган, ақлсиз ҳиссиётга бериладиган, фикри тор лўттибозларга тўғри келади. Сиёсий – ижтимоий жабҳада фаолият кўрсатишга киришган ҳар қандай мухолифат позитив, амалий мухолифат сифатида намоён бўлган тақдирдагина уни ўз номи билан аташ мумкин.

“Биз, — деган эдилар Президентимиз И.А. Каримов, — расмий ҳокимият билан ғоявий ва амалий жиҳатдан рақобатлаша оладиган, амалий таклифлар кирита биладиган, жамиятимизнинг турли сиёсий қатламлари манфаатларининг ифодачиси тариқасида майдонга чиқа оладиган мухолифатни кўришни истаймиз. Мустақил мамлакатимизда тобора чуқурлашаётган демократик ислоҳотлар мантиқи айни шундай сиёсий мухолифат шаклланишини тақозо этмоқда”.

— Сайловчилар ҳар бир номзоднинг сайловолди дастури билан қизиқиши табиий...

Бизнинг дастурий мақсадларимиз миллий мустақилликни мустаҳкамлаш, туб иқтисодий, ижтимоий, сиёсий ва маънавий ислоҳотларни амалга ошириш орқали равнақ топган, қудратли, демократик давлат, адолатли, инсонпарвар жамиятни бунёд этиш; кишиларнинг миллати, сиёсий, қарашлари, диний эътиқодларидан қатъий назар, муносиб ҳаёт кечириши учун тенг имкониятларни яратиш; фуқароларнинг эркинлик ва ҳуқуқлари, тинч ҳаёт кечиришларини кафолатлашдир.

Асосий мақсадимиз ҳар бир оила ва меҳнат кишисининг миллати, дини, эътиқоди, ирқий-ижтимоий аҳволи ва келиб чиқишидан қатъий назар, моддий ва фаровон ҳаёт кечириши учун кенг имкониятлар яратиш, кишиларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва инсоний эркинликларини кафолатлаш, уларнинг шаъни ва қадр-қимматини тинч ҳаёт кечиришини ишончли ҳимоя қилишдан иборатдир.

— Номзодингиз қўйилган округ ва бошқа номзодлар ҳақида нима дея оласиз?

— 124-Қуйиқишлоқ сайлов округи, Почвон, Янгиариқ, Ҳамзабод, Жартепа ва Гулбоғ қишлоқ фуқаролар йиғинидан ташкил топган.

Бўлажак сайловларга Ўзбекистон Фидокорлар миллий демократик партияси, Ҳокимият вакиллик органлари, сайловчилар ташаббускор гуруҳи томонидан муносиб номзодлар қўйилган. Мен бу сайловларда уларнинг барчасига омад тилайман.

Юсуф ЖЎРАЕВ,
журналист

G'urur

ЎЗБЕКИСТОН АВТОМОБИЛИНИНГ ШУҲРАТИ

Республикамиздаги «Улуғбек», «Умид» ва «Устоз» жамғармалари иқтидорли ёшларни танлашда ва уларни ривожланган давлатларга бакалавриатура, магистратура ва педагогик-стажировкага юборишда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Ҳар йили «Умид» жамғармаси орқали 300 талаба АҚШ, Англия, Германия, Япония, Италия каби ривожланган давлатларнинг нуфузли университетларига бориб ўқиб келмоқдалар. Албатта, бунинг учун Президентимиз ҳар йили 10 млн. доллар атрофида маблағ ажратмоқдалар. Келажакда бу харажатлар ўзини минг маротабалаб оқлайди. 1999 йилдан бошлаб асосан чет элларга магистратурага юбориш амалга оширилмоқда. Бизнинг Тошкент автомобиль ва йўллар институтидан ҳам 8 талаба АҚШ, Англияда ўқимоқда. Ёзда таътилга келган магистр ва бакалаврлар билан суҳбатлашганда у ердаги ўқиш муҳити тўғрисида, берилаётган билим ҳақида етарлича маълумотга эга бўлдик. Ривожланган давлатларда - талабалар ўзи билим олади, домлалар фақат йўналиш беради ва керакли адабиётларни айтади. Бизда-чи, тескариси: ўқитувчи - 2 соат давомида тинмай «жаврайди», яъни маъруза қилади (кўпчилиги конспектдан кўзини ола олмай). Демак, талаба маъруза ҳажмидаги билимга эга бўлса имтиҳонда (Тест марказида)«5» баҳосини олиб кетади. Бу, албатта, хато йўналиш. Шу сабабли муҳтарам Президентимиз раҳбарлигида миллий дастур ишлаб чиқилди. Унга ҳам 2 йилдан ортиқ вақт ўтди. Шу давр ичида биз ёшларимиз қалбига уларнинг томирида буюк аждодларимиз, ўзбек миллатининг довруғини дунёга тараттан олиму, шоиру, саркардаларимизнинг қони оқмоқда эканлигини тушунтиришга ҳаракат қилдик, миллий ғурурни тиклаш устида тинмай ишладик ва ишлаймиз.

Халқимиз дўстларга меҳрибон, одамохун, меҳр-оқибатли, меҳмондўст, лекин ғурурли, ўзига бек халқ. 120 та миллат ва элатнинг юртимизда тинч-хотиржам яшаши ана шу фикрнинг исботидир. Миллий қадриятларни ёшларимиз қалбига сингдириш биз устозларнинг вазифасидир.

Мақсад, халқимизнинг миллий ғурурини кўтариш, уларни барча миллат ва элатлар ҳам ҳурмат қилишига эришишдан иборат бўлиши керак. Ёшларимиз АҚШ, Япония, Германиядаги тенгқурларидан қолишмайди. Бунга мисоллар юзлаб топилади. 8 йил ичида дунёни лол қолдирган спорт усталари етишиб чиқди-ку?! Энг замонавий технологияларга эга бўлган автомобиль заводлари ишга тушди. Уларда кимлар ишлаяпти? Бизнинг ёшлар эмасми? Ўзбек ёшларининг қўлидан келмайдиган иш йўқ.

Кейинги йилларда Президентимиз миллий кадрлар тайёрлашга эътиборини кучайтирмоқда. Институтимизда қилинаётган ишлар билан ўртоқлашмоқчиман. 1996 йилдан бошлаб иқтидорли ёшларни ажратиб олиб ўқитишни жорий қилдик. Бу иш осонликча кўчгани йўқ, бунга тайёр бўлмасак-да, таваккал қилдик. Махсус дастурлар, қисқартирилган соатли ўқув режалари ишлаб чиқилди, талабаларга имтиёзли шароитлар яратилди (махсус стипендиялар, Самарқанд, Асака заводларига экскурсиялар ва ҳ.к.); инглиз тили ва компьютер ўрганишга катта аҳамият берилди. Билим олиш талабаларга қатъий вазифа қилиб белгиланди. Кутубхона махсус адабиётлар билан бойитилди. «Интернет»га чиқиш имконига эга бўлдик. Ўқитувчилар сараланди, хизмати эвазига 50 фоизгача устама ҳақ белгиланди. Янгиликнинг қабул қилиниши осон кечмади. Лекин ректорат танлаган йўлидан қайтмади. Ҳозирги кунда 200 дан ортиқ иқтидорли талабалар чет эл университетларига хос усулда билим олмоқдалар, уларнинг аксарияти кафедра ва лабораторияларда илмий-ижодий ишлар билан шуғулланиб, қўшимча ҳақ олишади. Иқтидорли талабалардан 100 нафари махсус танлов асосида магистратурага қабул қилиндилар. Уларнинг келажаги порлоқ, 2 йилдан сўнг уларнинг 40 нафари институтда ўқитувчиликни бошлайдилар.

Сир эмаски, автомобиль заводига эга бўлган давлатлар, ривожланган мамлакатдир. Бу соҳани мукаммал биладиган ва келажакни ўйлаб тузилган режа асосида Президентимиз Ислом Каримов асосий эътиборни мустақилликнинг биринчи йилидаёқ автозавод яратишга қаратдилар. Ҳозирги кунда ЎзДЭУавто қўшма корхонасининг енгил автомобиллари дунё бозорига чиқди ва ўз ўрнини топди. Ўзбекистон кўчаларидаги енгил автомобилларнинг асосий қисмини «Тико», «Дамас», «Нексия» ташкил қилмоқда. Демак, ушбу автомобиллар ва улар агрегатларининг тузилишини, унга хизмат кўрсатиш технологияларини ҳайдовчилардан тортиб муҳандисларгача билишлари ва ўрганишлари лозим. Бу муаммони ким ҳал қилади? Ушбу хусусда Вазирлар Маҳкамасида 1998 йил май ойида ҳаракат хавфсизлиги бўйича махсус кенгаш бўлиб ўтди ва бу муаммоларни ҳал қилиш Тошкент автомобиль ва йўллар институтига топширилди.

1998 йили июль ойида 5 та вазирликнинг буйруғи асосида институт қошида хўжалик ҳисобида иш юритувчи «Ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш республика маркази» ташкил қилинди. Бу марказнинг асосий вазифаси республика ҳудудидаги барча автомактаблар, олий ўқув юртлари, лицей ва коллежларни уларга керакли бўлган замонавий ўқув қўлланмалари (альбом, плакат, видеокассеталар) билан таъминлаш, муҳандис ва чилангарлар учун янги замонавий автомобилларнинг конструкциясига бағишланган малака ошириш ўқув курсларини олиб бориш, ўқув юртларининг таълим жараёнига янги технологиялар киритишдан иборат.

Марказ ҳозирда «Тико», «Дамас», «Нексия» русумли автомобиллар конструкциясига бағишланган, аммо ҳеч қайси давлатда бўлмаган, рангли плакатлар ва альбомларни яратиш ҳамда Асака заводининг қурилиши ва янги технологияларига, автопробег, автомобилларга техник хизмат кўрсатишга бағишланган ўқув видеофильмини (3 соатлик) яратиш каби ишларни олиб бормоқда.

Шу кунгача 3 соатлик ўқув видеофильми 1000 нусхада тайёрланди, «Тико» автомобили бўйича 1000 дона рангли альбом ҳозирланди. «Дамас» автомобилининг 20 дона рангли плакати компьютерга солинган.

«Ҳаракат хавфсизлиги» бўйича ҳам 12 дона рангли плакат чиқаришга тайёрлаб қўйилди. Шуни айтиш лозимки, бу ижодий ишларни амалга оширишда иқтидорли талабаларимиз жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Шуни таъкидлаш жоизки, бу плакат ва видеокассеталарни кўп нусхада чоп этиш учун катта маблағ керак, бу эса осонликча ҳал бўлмайди. Корхона раҳбарлари оғизда янги технологиялар тарафдори, амалда эса алмисоқдан қолган «совет» автомобилларининг ўқув плакатлари асосида дарс беришмоқда. Бу, менимча, кечирилмас ҳол.

Институтимиз олимлари «УАЗ-Фермер» дизел двигателли автомобилини яратишга киришдилар. Бунинг учун «ДЭУ-АВИА» фирмасининг А-712 дизел двигатели танлаб олинди. Нима учун, бошқа двигатель йўқми? Бошқа дизел двигателлар кўп, лекин уларнинг биринчи бузилишларигача муддатлари нисбатан кам, АВИА двигателиники эса 200 минг км. Ёнилғи сарфи кам - 100 км га - 8 литр дизел ёнилғиси. Биз яратган «УАЗ-Фермер» автомобили нисбатан содда, нархи 3-4 баробар арзон, Ўзбекистоннинг оғир эксплуатация шароитларида барча синовлардан муваффақиятли ўтган. Уларнинг ишончлилик, мустаҳкамлилик, юрувчанлик кўрсаткичлари юқори. Керак бўлса 8 пассажир ёки 2 пассажир билан 1,5 тонна юк ташийди. Демак, сурхондарёлик фермер бу автомобилда 1000 км йўл учун 80 литр х 30 сўм = 2400 сўм сарфлайди. Энди бу автомобиллардан кўплаб ишлаб чиқариш тўғрисида ўйлаш керак. Биз барча ишларни патент даражасида олиб бормоқдамиз.

Галдаги вазифа Ўзбекистон енгил автомобили «САНО»ни яратиш. Бу иш ҳам асосан амалга оширилди, энг керакли агрегат - кузов тайёр. Бу кузов барча маълум енгил автомобиллар билан дизайни бўйича рақобатлаша олади. «Нексия»га қараганда салони кенг, ўриндиқларга ўтириш ва машинадан чиқиш осон, чунки эшиклар кенг. Ёнилғи сарфи ҳам камроқ бўлиши керак, чунки унинг ҳавога қаршилик коэффициенти паст.

Ҳозирги кунда барча давлатлар ўз юк автомобилларига дизел двигателлари ўрнатмоқдалар, чунки улар карбюраторли двигателларга нисбатан 30-40 фоиз ёнилғи кам сарф қилади, нархи эса 2 баробар арзон. Шуларни эътиборга олиб, двигатели ишдан чиққан «ЗИЛ-130», «ГАЗ-53» автомобилларига трактор дизеллари «Д-240» ўрнатишни йўлга қўйдик ва лицензияга эгамиз. Бу тадбир натижасида юзлаб автомобиллар ҳаётга қайтарилмоқда ва халқ хўжалигига хизмат қилмоқда.

Институтда олиб борилаётган илмий ишларнинг қўлами кенг ва ўйлайманки, улар Ўзбекистон келажаги учун хизмат қилади.

Сарвар ҚОДИРОВ,
Тошкент автомобиль ва йўллар институти ректори

ЭНГ УЛУҒ БОЙЛИК — МАЪРИФАТ, ЭНГ АЧЧИҚ ОҒУ — ЖАҲОЛАТ

(Боши 1-бетда)

Эришилган натижалар ойдинлашади. Мамлакатимиз таълим тизимида адолат мезони бўлмиш тест синовлари жорий этилди. Ўрта махсус таълим соҳасида вилоятларда, жойларда академик лицейлар, касб-ҳунар коллежлари, бизнес мактаблари, бозор иқтисодиётидан келиб чиққан ҳолда фермер, солиқ, божхона ходими, аудит каби янги мутахассисликлар бўйича ўқитиш йўлга қўйилди. Вилоятлар марказларидаги педагогика институтлари Университетларга айлантирилди, кенгайтирилди. Ташкилот ва халқаро жамоалар ҳисобидан чет элларга талабаларни ўқишга юбориш ва тажриба алмашиш йўлга қўйилди. Юзлаб чет эл мутахассислари таклиф этилди.

Давлат ва жамият қурилиши, Банк ва молия академиялари, Жаҳон иқтисодиёт ва дипломатия университети, Авиация институти, Ҳарбий билим юртлари ташкил этилди. «Умид», «Устоз» жамғармалари орқали юзлаб, минглаб ёшларимизни дунёнинг энг ривожланган мамлакатлари — Америка Қўшма Штатлари, Буюк Британия, Япония, Германия, Франция, Италия давлатларининг энг йирик ва нуфузли Университетларида ўқиб келишлари учун давлатимиз миллион-миллион маблағлар сарфламоқда. Телевидение ва радиода ташкил этилган «Ёшлар» каналлари мамлакатимиз навқирон авлодининг овозини, юрак уриши, қалб ҳароратини, орзу-мақсадларини намойиш этиб ёшлар минбарига айланмоқда.

Ўнлаб ўқувчиларимиз Жаҳон фан олимпиадаларида ғолиб бўлиб, олтин медалларнинг соҳиблари бўлиб қайтишмоқда. Биргина мана шу Миллий дастурда кўзда тутилган мақсад ва вазифаларни амалга ошириш учун ўтган 1998 йилда давлатимиз 103,1 миллиард сўм сарфлади. Бу йил эса бу борадаги ишлар учун 143 миллиард сўм ажратилди. Бугунги кунда барпо этилаётган академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари учун 80 дан ортиқ мутахассисликлар бўйича 50 минг ўқитувчи тайёрланмоқда. Ўтган 1998-99 ўқув йилида илк бор мамлакатимизда 32 та ана шундай янги тизимдаги академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари ташкил этилган бўлса, 1999-2000 ўқув йилида яна 117 та ана шундай ўқув юртлари барпо этилди. Шулардан 95 нафарини реконструкция йўли билан қайта таъмирланган касб-ҳунар коллежлари, 14 нафарини эса академик лицейлар ташкил этди. Янги қурилишлар ҳисобидан 7 та касб-ҳунар коллежи, 1 та академик лицей ташкил этилди. Мамлакатимиз таълимга сарф қилинаётган харажатлар бўйича жаҳондаги етакчи мамлакатларга яқинлашиб қолганлигини бугун бутун дунё маърифатпарварлари эътироф этмоқда. Мисол учун ҳозирда Данияда ялпи ички маҳсулотнинг 8,4 фоизи, Швецияда 7,8 фоизи таълимни ривожлантиришга сарфланаётган бўлса, бу кўрсаткич ўтган йили республикамизда 7,6, бу йил эса 8,1 фоизни ташкил этади.

Иқтидорли ёшларнинг масъулиятли раҳбар лавозимларга тайинланиши, улардаги илмга чанқоқлик, фикрлашга интилиш, уйғониш бугун катта авлод вакилларининг ҳам ҳавасини келтирмоқда. Мамлакатимиздаги олий ўқув юртлари жаҳондаги ўнлаб нуфузли ташкилотлар, юзлаб билим даргоҳлари билан, жумладан, Америка ҳамкорлик ташкилоти (АКСЕЛС), Халқаро тадқиқотлар ва алмашув кенгаши (АЙРЕКС), Тинчлик корпуси, Англиянинг «Британия кенгаши», АҚШнинг Гавая Пасифик ва Сан-Диего университети, Франциянинг Пьер ва Марио Кюри номидаги Париж IV университети, Миср Араб республикасининг Закаржик, Қоҳира, Александрия университетлари билан ўзаро ҳамкорлик қилмоқдалар.

Мамлакат ичкарисидаги ёшларимиз «УзДЭУ», «СамКўчАвто» қўшма корхоналарида, «Кўкдумалоқ», «Зарафшон-Ньюмонт» каби ўнлаб иншоотларда, уларнинг қурилишларида меҳнат қилиб, ҳамдўстлик давлатлари ёшларидан бир поғона баланд кўла фан ва техника ютуқларини ўзлаштириб, роботлар билан «тиллашиб» излаганлари, олий ўқув юртларида янги тизимдаги лицей ва коллежлардаги таълим олаётган бўлсалар, «АКСЕЛС» ташкилоти ва «Устоз» жамғармалари орқали дунёга чиққан ёшларимиз, педагогларимиз нуфузли ўқув юртларида, мактабларида илғор жаҳон билими билан бир партада ўтириб таълим олмоқда, малака оширмоқда.

Албатта, ҳозирда ҳамма ёшларимиз ҳам ана шундай бахтга сазовор бўла олаётганлари йўқ. Аммо миллий дастурдан кўзланган энг асосий мақсад мамлакатимизнинг барча ёшларини ана шундай даражага етказишдир. Таълимнинг янги модели жамиятда мустақил фикрловчи эркин шахснинг шаклланишига олиб келади. Ана шундан кейин онгли турмуш кечириш жамият ҳаётининг бош мезонига айланади. Онгли, ўз мустақил фикрига эга ёшларни эса ўзлари ақл-идрок ва қалб амри билан танлаб олган ҳаётий мақсадлардан чалғитиб бўлмайди.

Нима учун ғанимларимиз айнан ёшларимизни йўлдан уришга ҳаракат қилаётгани энди бир қадар ойдинлашди, деб ўйлаймиз. Улар Ўзбекистон ишонган катта кучни ўз йўлларига бурмоқчи хаёл қилмоқдалар. Энди холис айтайлик, қайси бири одамийликка хос, қайси бири элга, мамлакатга фаровонлик олиб келади, қайси бири Оллоҳга хуш келади, аждодлар руҳини шод этади? Танлаган йўлимизнинг тўғрилигини бор вужудимиз билан тасдиқлаб турибмиз-ку! Жаҳон тасдиқлаб турибди. ЮНЕСКОнинг Тошкентда ўтказилган сессиясида Юртбошимизга маърифат, ёшлар ҳомийси рамзи сифатида Ибн Сино номидаги халқаро «Абна Сейна» олтин медалининг топширилиши бу тўғри йўлнинг жаҳон миқёсида тан олинишидир.

Фикр, дунёқараш, билим инсонни юксакликка кўтаради. Биз бугун ёшларимизни ана шу юксакликка кўтариш учун ҳаракат қилмоқдамиз. Бу юксакликка жоҳилларнинг овозлари ҳам, бўйлари ҳам етмайди. Ота-боболаримиз ҳам дунёга ана шу юксакликдан туриб нигоҳ ташлаганлар. Тўғри йўл кўрсатганлар.

Минҳожиддин МИРЗО

Боланинг қалби оппоқ қоғоз кабидир. Унга нима ёзилса, муҳрланиб қолади. Ўқитувчининг вазифаси бу қалбларга ҳақиқатни муҳрлашдир. Тошкентдаги 169-мактабнинг олий тоифали физика ўқитувчиси Муқаддас Ҳакимова 27 йилдан буён ёш авлод қалбига билимларни муҳрлаб келмоқда. Суратда: Муқаддас Ҳакимова 7-синф ўқувчиларига физикадан тушунтиришлар бермоқда.

Р.АЛЬБЕКОВ олган сурат.

«МЕНИНГ МАҲАЛЛАМДА ЯШАШ ЯХШИ»

Пойтахтдаги 289-мактабда Тошкент шаҳрининг 11 та туманидан ХТБ услубчилари иштирокида кўрик-танлов бўлиб ўтди.

289-мактабнинг ўқувчилари ўзларининг маҳалласига бўлган меҳр-муҳаббатлари бошқалардан ортиқроқ эканлигини исботлади.

«Ватан — остонадан бошланади», «Маҳалланг тинч, сен тинч», «Бир болага етти маҳалла ота-она» каби мавзуларни ўзига хос саҳна кўринишларида намойиш этган «Зилола» ва «Миришкор» гуруҳлари кўпчиликда илиқ таассурот уйғотди.

Тадбирнинг самарали ўтишида мактаб директорининг маънавий-маърифий тарбия ишлари бўйича ўринбосари Нурниса Сидиқова ва намунали ўқитувчилар катта ҳисса қўшдилар.

М.МАҲМУДОВА, ўқитувчи

Yangilik

ИЛҒОР ПЕДАГОГИК ТЕХНОЛОГИЯЛАР МАРКАЗИ

Ўқув жараёнини янги педагогик технологиялар билан таъминлаш ижтимоий буюртма сифатида «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»да ўз ифодасини топганлиги бугун барчамизга маълум. Бу соҳада мамлакатимиз педагогик олимлари ҳамда ўқитувчилар оммаси фаол иштирок этмоқда. Илғор педагогик технологияларни ўрганиш ва таҳлил қилиш, уларни маълум қонуниятларга бўйсундириш ва қайтадан таълим тизимига жорий этиш мураккаб ва кўп босқичли жараён ҳисобланади. Чет эл таълим муассасаларининг тажрибаларини ўрганиш асосида янги лойиҳаларни яратиш ҳам ижодкорликни, ижодий фаолиятни талаб этади. Ана шу қийин ишларни изчил йўлга қўйиш ҳамда республикамиз таълим тизимида тўпланган тажрибаларни оммалаштириш мақсадида республика Таълим марказида «Илғор педагогик технологиялар» маркази фаолият кўрсата бошлади. Унинг асосий вазифаларини қуйидагича белгилаш мумкин:

— мактаблар амалиётида стихияли тарзда амалга оширилаётган янги технологияларни аниқлаш мезонларини ишлаб чиқиш;

— илғор тажрибаларни ўрганиш ёрдамида янги педагогик технологияларни лойиҳалаш;

— ўқитишнинг техник воситаларидан, шу жумладан, замонавий ахборотли воситалардан фойдаланиш даражасини белгилаш ва уларни технологияларнинг сифат кўрсаткичларини аниқлаш;

— янги педагогик технологиялар билимлари билан ўқитувчиларни қуроллантириш мақсадида педагогик маҳорат тренингларини ташкил этиш;

— «Педагогик технологиялар» ва методик журналини нашр этиш режалаштирилган бошқалар.

Марказда умумий ўрта таълим бўйича ўтган йили фаолият кўрсатган мутахассислар фаолият кўрсатишини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Корхонада 5 нафар мутахассис ишламоқда. Келажакда халқаро ҳамкорликка эътибор кучайтирилиб, «Интернет» тизимида дунё таълим соҳасидаги янгиликлар ўрганилади ва маҳаллий шароитга мослашиш йўлга қўйилади. Бугун республикамиз халқ таълими тизимида бу соҳада вужудга келган ва марказ ахборотига, фанлар бўйича эришилган барча ютуқлар марказ хонасида мужассамлаштирилган. Жумладан, хорижий тиллар, тасвирий санъат ва чизмачилик, ижтимоий фанлар, бошланғич таълим, иқтисодий билимлар ҳамда махсус таълим муассасаларига тегишли технологиялар ва ҳоказо.

Айниқса, илғор ўқитувчилар фаолиятини акс эттирадиган стендлар, альбомлар, жадваллар ўз мазмуни билан кишини эътиборини жалб этади. Бу тажрибалар аудио-визуал воситалар ёрдамида намойиш этилади ва чуқур таҳлил қилинади. Марказда Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти ходимлари томонидан нашр этилган янги дастур ва дарсликлар ҳам ўз ўрнини топган.

Марказ ташкил этилганига кўп вақт ўтмаган бўлса-да, айрим халқаро уюшмаларни ва мамлакатимиз педагогик жамоаларини жалб этмоқда. Яқинда ЮНЕСКО халқаро ташкилотининг Бангкокдаги ваколатхонаси вакиллари — «Таълим ҳамма учун» дастури директори Нан Джао Чжоу ва мутахассис Рико Йоразу марказга ташриф буюрдилар ва унинг фаолияти билан қизиқишди. Меҳмонлар ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйиш борасида қатор таклифларни билдирдилар.

Вақт ўтиши билан марказнинг фаолият доираси кенгайиб бораверади ва ўз шахобчаларини Халқ таълими вазирлиги тасарруфидаги ўқув юртларида ташкил этиш йўли билан ўқув-тарбия жараёни самарадорлигини оширишга замин яратаверади. Бунинг учун марказда барча шароитлар мавжуд. Айниқса, «Интернет»нинг ишлаб туриши жуда муҳимдир. Ҳозиргача биз Исроил, Туркия, Франция каби давлатлар таълим структурасини ўрганишга муваффақ бўлдик. Шунингдек, бизда Ғарб давлатлари (Англия, Италия, Венгрия, Франция)да фаолият кўрсатаётган педагогик технологиялар марказлари тажрибасига ҳам етарлича эътиборлар бор.

Марказ қошида «Педагогик технология» илмий-методик журналини нашр этиш режалаштирилмоқда. Агар бу журнал нашр этилса, республикамиздаги минглаб ўқитувчилар янги технологияларни лойиҳалаш қонуниятлари билан танишиб, ўз фаолиятларида қўллаш имкониятига эга бўладилар.

Ҳайдарали ҲАКИМЖОНОВ,
РТМ қошидаги «Илғор педагогик технологиялар» маркази раҳбари

Tadbir

ТАБИАТ — ЧЕКМАСИН АЗИЯТ

«Таълим тўғрисида»ги Қонун ҳамда «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» асосида мактабгача таълим соҳасида ҳам ислоҳотлар ўтказилмоқда. Жумладан, таълим-тарбия жараёнида янги педагогик технологиялар жорий этилиб, болаларни мустақил фикрлашга ўргатилаётир.

Пойтахтнинг Мирзо Улуғбек туманидаги 493-болалар боғчасида «Табиат — чекмасин азият» мавзуида туман семинар-кенгаши бўлиб ўтди. Анжуманда 493-болалар боғчаси тарбиячиси Н. Қосимова раҳбарлигида тайёрлов гуруҳи шаринтойлари «Боғчамиз боғида», 367-болалар боғчаси тарбиячиси О. Саидова бошчилигидаги мактабга тайёрлов гуруҳи дилбандлари «Нима учун сабзавотлар етиштирамиз?», 456-болалар боғчаси тарбиячиси Ф. Сулаймонова бошлиқ тайёрлов гуруҳи кичкинтойлари «Ўлкамизнинг доривор ўсимликлари» мавзуларида ўтказилган шаклантириш бўйича мужассамлаштирилган, ноанъанавий машғулотларда жажжи ўғил-қизлар мустақил фикрлашлари, билишга қизиқишларини намойиш этдилар.

Семинар-кенгаш иштирокчилари янги педагогик технологияларни машғулотларда жорий этилиш юзасидан ўзаро фикр алмашдилар. Шунингдек, болалар боғчаси, экология музейи, табиат музейи кўргазмалари билан танишдилар.

Семинарда шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси томонидан фаол иштирок этган болалар боғчаларига ЛЕГО ўйини совға қилинди.

Д. ХЎЖАЕВА

ТАЪЛИМ ВА МАРКЕТИНГ ХИЗМАТИ

Мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий ҳаётининг барча жабҳаларида амалга оширилаётган ислоҳотлар муваффақияти бозор иқтисодиёти талабларни даражасидаги инфратузилманинг қарор топиши билан боғлиқдир. Ҳар бир иқтисодий субъектнинг ўз бюджетини эркин шаклантира олиши ва пировард-натижага эришиши ўтиш даврига ҳос хусусиятдир. Мухбиримиз бу борада мамлакатимизнинг етакчи олий ўқув юртларидан бири — Тошкент Молия институтида олиб борилаётган ишлар ҳақида шу таълим даргоҳи «Маркетинг хизмати» бўлими бошлиғи Умурзоқ Ражабов билан суҳбатлашди.

— Умурзоқ ака, суҳбатимиз бошида бозор иқтисодиётида таълим хизматларини кўрсатишнинг аҳамияти хусусида тўхталсангиз.

— Мустақил мамлакатимизда малакали кадрларга бўлган эҳтиёжни ўрганиш, шу талабга мос бўлган таълим тарбия тизимини қарор топтириш долзарб вазифадир. Бу борада Президентимиз И.Каримовнинг қатор Фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари, вазирликларимиз буйруқлари асосида мамлакатимизда кадрлар тайёрлаш тизими ислоҳ қилинмоқда. Таълим хизмати кўрсатиш бозорини ўрганиш юртимиздаги олий ўқув юртлари учун ҳам долзарб вазифадир. Шунинг учун бизда «Маркетинг хизмати» бўлими фаолият кўрсата бошлаган.

— Бўлимдаги ташкилий ишлар хусусида...

— Бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир олий ўқув юртининг ўз-ўзини маблағлар билан таъминлаш даражасини янада орттириш, илғор хорижий ўқув юртлари, қатор илмий ва ишлаб чиқариш ташкилотлари билан ўзаро фойдали шартномаларни тузиш, институт профессор-ўқитувчиларининг ўша ерларда малака ошириш, талабаларнинг танишув амалиётларини уюштириш, институтни нафақат мамлакат миқёсида, балки халқаро даражадаги обрўли даргоҳга айлантиришга олиб келувчи реклама, проспектлар тайёрлаш лозим.

Институтимизда 1998 йилдан бошлаб «Маркетинг хизмати» бўлими ташкил этилди. Ўтган давр ичида республикамиздаги фаолият кўрсатаётган 100 дан ортиқ корхона, ташкилотлар билан таълим хизматини кўрсатиш, шунингдек, уларда йиғит-қизлар амалиётини уюштириш бўйича узоқ муддатли ҳамкорлик шартномалари расмийлаштирдик.

— Тайёрланаётган кадрлар сифатини оширишда қайси масалаларга кўпроқ эътибор қаратилиши керак, деб ўйлайсиз?

— Дунёнинг етакчи давлатларидаги таълим муассасалари билан доимий алоқалар ўрнатилмоқда. Профессор-ўқитувчиларимизнинг аксарияти турли халқаро жамғармалар лойиҳаларини амалга оширишда ҳамкорлик қилмоқда.

Ўқув жараёнини дарслик ва бошқа адабиётлар билан таъминлашда хозирча муваффақиятга кўплаб киритилди. Институт кутубхона фонди республикада нашр этилаётган адабиётлардан ташқари хорижий давлатларда чоп қилинган турли тиллардаги ўқув адабиётлари билан ҳам бойитилди. Фақатгина ўтган ўқув йилида 4 миллион сўмдан ошиқ маблағ ўқув адабиётлари сотиб олишга сарфланди. Бундан ташқари, профессор-ўқитувчилар томонидан 1998-1999 ўқув йилида 183 босма табоқдан иборат 10 та дарслик, 600,4 босма табоқдан иборат 200 дан зиёд ўқув-услубий қўлланмалар нашр эттирилди. Шу даврга нашрга тайёрланган жами ўқув адабиётлари ҳажми 1000 босма табоқдан ошади.

Профессор З.Йўлдошев томонидан дарслик, ўқув-услубий адабиётлар ёзиш ва нашр этишнинг 2005 йилгача бўлган режаси ишлаб чиқилиб, амалга оширилмоқда. 28 киши Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги қошидаги дарслик ва бошқа ўқув адабиётларини нашр этишни ташкил қилувчи марказ билан ҳамкорликда 19 номдаги дарслик ва ўқув қўлланмалари ёзиш, нашрга тайёрлаш учун шартнома имзолаган. Айнан ана шу масалаларнинг ижросига кўпроқ эътибор қаратиш муҳим, деб ўйлайман.

— Тўлов-контракт асосида таълим олаётган талабалар тўлови орқали институтнинг бюджетига тушган маблағларини шакллантиришда қандай амалга оширилмоқда?

— Шартнома бўйича ўқишга қабул қилинган талабалар тўлов-контракт шартларини бажариш даражаси анча яхши.

Milliy dastur - amalda

ланди. Ҳозирги вақтда институтимизда 3032 нафар талаба шу асосда таълим олмоқда. Бундан 1319 нафари кундузги бўлимда, 1713 нафари сиртқи бўлимдадир. 922 нафар киши эса иккинчи мутахассислик бўйича илм эгаллаяпти.

Институт ҳисоб рақамига 1997 йилда 106 миллион сўм маблағ тушган бўлса, 1998 йилда 160 миллион сўм маблағ жамланди. Бу ўқув йилида эса 382 миллион сўм маблағ тушиши лозим. Ҳозирча қарийб 300 миллион сўмдан ошиқ маблағ келиб тушди.

Иқтисодиёт ва тадбиркорлик ишлари бўйича ректор муовини, профессор Ф.Каримов томонидан мазкур тушумлар асосида институтда нобюджет маблағлар харажат сметаси тузиб чиқилди. Тўлов маблағларнинг очиқ ҳисоб-китобини олиб бориш, улар сарфи Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 12 июлдаги 342-сонли қарори билан ишлаб чиқилган «Ўзбекистон Республикаси мустақил шароитида ўқитишнинг тўлов-контракт шакли ва тушган маблағларни тақсимлаш тартиби тўғрисида»ги Низом асосида ташкил этилмоқда.

— Ўтиш даврида ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалар, айниқса, уларга ёрдам масалалари ҳам долзарб. Бу борада ўз вазифасини қандай белгиламоқда?

— Ҳар бир олий ўқув юртининг молиявий-иқтисодий барқарорлигини таъминлашдаги сиёсий-ҳаракати уларда фаолият кўрсатаётган ўқитувчилар жамоаси ҳамда ходимларнинг ижтимоий ҳимоясини янада яхшилашга қўзлайди.

Институтимиз ректори, академик М.Шарифхўжаев ташаббуси билан 1996 йилдан бери профессор-ўқитувчиларнинг ўқув-услубий, илмий, тарбиявий-ташкилий иш натижаларига кўра энг кам иш ҳақининг 1—4 баравари миқдорида қўшимча ҳақ олишлари йўлга қўйилган. Барча муваффақиятлар ҳам имкон даражасида қўшимча равишда рағбатлантирилаяпти. Умуман, бизда ижтимоий ҳимоянинг энг таъсирчан ва самарали механизми яратилган.

— Табиийки, айрим талабалар белгиланган суммани тўлай олмасликлари мумкин, шунда қандай иш тутилади?

— Талабаларнинг ўқиши учун тўлов асосан юридик шахс томонидан амалга оширилади. Ва дипломлик мутахассис олдида қаерга бориб ишлаш мумкинлиги белгиланади. Албатта, таъкидлаганингиздек, талабанинг маблағни тўлай олмаслик ҳолларини ҳам учрайди. Бунда идора ва ташкилотлар ўз дебитор қарзлари кўплигини рўкач қиладилар. Вахоланки, корхона ва ташкилотларда дебиторлик қарзнинг кўпайиши қонунчилик талабларига кўра асло мумкин эмас. Бу мазкур корхонада маркетинг хизмати суст ташкил этилганидан далолат беради. Агар ташкилот йил бошидаги бизнес режасида кадрлар тайёрлаш учун кетадиган харажатларни назарда тутса, бундай муаммо юзага келмас эди. Тўловсизлик ҳолатига кўра, корхона бир талабанинг ўқув йилидаги таълими учун тегишли миқдордаги суммани тўлаб қўйиб, ва иккинчи йили елка қисиб турадиган ҳолатлари ҳам учраб туради. Бундай ҳолатлар учун ўша мазкур корхона ёки ташкилот ҳам жавобгар бўлади. Шунингдек, иккинчи томондан, бўлғуси мутахассис ҳам қўлдан чиқарилади. Талаба аросатда қолади, бошқа имкониятлар ахтаради. Тўлов жисмоний шахснинг нақд жамғармаси ҳисобидан амалга оширилганда эса муаммога ўрин йўқ.

— Институтда таълим хизмати кўрсатишни янада такомиллаштириш учун нималар қилиш керак?

— Институтимизга қабул қилинган талабаларнинг аксарияти иқтидорли йигит-қизлар, бу ҳолат ҳар йили ўтказилаётган анъанавий «Умид» жамғармаси танловларида яққол намоён бўлмоқда. Шуниси қувонарлики, йилдан-йилга бу жамғарма танловида қатнашишни хоҳловчилар кўпаймоқда ва грант совриндорлари ҳам анчагина. «Маркетинг хизмати»нинг ўз вазифалари бор. Тайёрланаётган мутахассисни келажакда фаолият олиб бориши — ишчи, иқтидорли талабалар билан ишлаш — уч, улар билан ишлашдан олиб бориладиган дастурларни тайёрлаш — тўрт, педагогик маҳорати юксак профессор-ўқитувчилар хизматини кўрсатишдан иборат.

— Институтингизнинг нуфузи янада ошаверсин! Мазмунли суҳбатингиз учун миннатдорчилик билдираман.

Хулкар ТЎЙМАНОВА суҳбатлашди.

Metodik tavsiyalar

БОШ ҚОНУНДАН САБОҚ

Жонажон Ўзбекистонимизнинг, унинг азиз ва танти халқининг ўз Конституцияси бор ва у Мустақиллик пойдеворидир.

Конституциямизнинг 7 йиллигига бағишланган дарс ва бошқа байрам тадбирлари "Конституциямиз — Мустақиллик пойдевори", "Конституциямиз — Мустақиллик Қомуси", "Сайлаш ва сайланиш — муқаддас бурч" каби мавзуларда ўтказилиши мақсадга мувофиқдир. Дарсда бу йил сайловлар йили эканлигига алоҳида урғу бериш лозим.

1—4-синфларда Конституция тўғрисида сўз юритилганда, болаларнинг ёши, билим даражаларига қараб бадиий адабиётлардан, кичик-кичик шеър, эртак, ҳикоя, ўйин намуналаридан фойдаланиш мумкин. Бу эса мавзу мазмуни, мақсад ва вазифасини имкон қадар содда ва самарали тушунтиришга ёрдам беради.

Ўқитувчи аввал мавзу ва зарур адабиётларни тўғри танлай билиши лозим. Умумтаълим мактабларининг 1—9-синфларида Конституция мавзусига бағишланган дарс ва тадбирлар мазмуни унинг юртимизда яшовчи фуқаролар саодатини белгилаб бериши қаратилгани ва тараққиёт мамлакатнинг ифодаланганлиги демократик ва адолатли, келажаги буюк давлат қурилишига имконияти эслатиб туради.

Шунингдек, дарс ва тадбирнинг бошланиш қисмида Давлат тили, Давлатимиз байроғи, мадҳияси ҳақида, албатта, гапириб ўтиш лозим. Шундан сўнг ўқувчи-ёшларга бу сиёсий ҳужжатнинг қачон ва қайси йилда қабул қилинганлиги, нечта бўлим, боб ва моддалардан ташкил топганлиги ҳақида маълумот берилади.

Демак, дарс ва тадбирларда ўқувчи-ёшларга ни уйғотишда халқимиз қадриятларини, миллий ва маънавий меросини тарғиб қилишда, ҳаётга тадбиқ этишда Конституциянинг I бўлим, 1 боб, 4-моддаси, II бўлим, XII боб, 49-моддалари жуда қўл келади.

Шу ўринда мазкур ўқув йилидан бошлаб умумтаълим мактабларининг 5—6-синфларида "Ватан туйғуси" ва 7—8-9-синфларида "Маънавият асослари" дарсларини ўқитишни Конституциянинг ҳаётга ифодаси эканлиги сир эмас.

Ёшлар ўртасида ҳуқуқий таълимни кучайтириш, уларни Конституциявий ҳуқуқ соҳаларидан бохабар этишда ҳуқуқ-тарғибот органи ходимлари, ёрик ҳуқуқшунос олимлар ва бошқа мутахассисларни, масъул шахс, ота-оналар, ҳалқ ноиблари, шоир, ёзувчилар билан учрашувлар ўтказиш, Конституциямизга оид яратилган фильмлардан фойдаланишнинг аҳамияти катта.

Олий ва ўрта педагогика ўқув юртларида, касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейларда Конституциянинг ҳар бир бўлими, боби ва моддаларини кенгроқ таҳлил этиш, унинг назарий асосларини ва давлатимиз учун амалий аҳамиятини чуқурроқ тушунтириш талаб этилади. Бунда ҳар бир фуқаронинг (айниқса, ўқувчи-ёшларнинг) давлат, оила, жамият олдидаги бурч ва вазифаларини шарҳлаб ўтиш лозим.

Ўқувчи-ёшларнинг иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқлари яъни мулкдор бўлиш, меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, малакали тиббий хизматдан фойдаланиш, бепул умумий таълим олиш ҳақидаги маълумот жараёнида эканлиги Конституциянинг VIII бўлим, IX боб, 36, 37, 40, 41-моддаси асосида шарҳлаб ўтиш лозим. Шуни қўшимча олиш лозимки, дарс жараёнида Конституциянинг барча қирраларини очиб бериш, Президент асарлари албатта тўхталиш, бадиий ва сиёсий адабиётлар, оммавий ахборот воситалари материалларидан мумкин қадар кўпроқ ва ўринли фойдаланиш тавсия этилади.

Конституциянинг бағишланган дарсни очиқ ва ноанъанавий тарзда ўтказиш ҳам ихтиёрий.

Конституция кунига олдидан барча тадбирларни ўтказишда "Камолот", "Умид", "Улуғбек", "Маҳалла", "Устоз", "Нуроний", "Олтин мерос", "Соғлом авлод учун" каби жамғармалар, ҳомий ташкилотлар маданий ҳамкорликка жалб этиш мумкин эмас. Фаол қатнашчилар тақдирланади.

Мустақиллигимизнинг бош қомуси бўлмиш Ўзбекистон Республикаси Конституцияси истиқлол йўлини нурафшон этувчи буюк ҳужжатдир. Бугунги ижодкор ўқитувчи ва тарбиячилар маҳсус дарслар ва турли-туман байрам тадбирларини уюштириш билан ўтказишга масъулдирлар.

РТМ "Маънавият ва қўшимча таълим" бўлими

Xushxabar

ФИЛЬМЛАРИМИЗ ЕВРОПАНИ ЗАБТ ЭТДИ

Мустақиллик бизга бошқа соҳаларнинг ривожи билан бир қаторда сара санъат асарларимиз орқали жаҳон миқёсига чиқишимизга ҳам имкон бермоқда. Бинобарин, яқинда Лондондаги Марказий «Керзон-Сохо» кинотеатрида катта муваффақият билан ўтган Ўзбекистон фильмлари фестивали фикримиз далилидир. Буюк Британиянинг «Лондон Интернешнл Девелонмент Корпорейшн ЛТД» (LIDS Media) компанияси ташаббуси билан Ўзбекистон Республикасининг Буюк Британиядаги элчихонаси ва «Ўзбеккино» давлат ҳиссадорлик компанияси ҳамкорлигида ўтказилган ушбу санъат анжуманида 1947 йилдан 1998 йилга қадар тасвирга туширилган «Алишер Навоий», «Нафосат», «Севишганлар», «Еттинчи ўқ» ва «Воиз» фильмлари намойиш этилди.

Ўзбек фильмларини инглиз мутахассислари ва мухлисларининг баҳолашига келсак, кинотасмаларимиз бутун Лондон аҳлини лолу ҳайрон қолдирди, десак муболаға қилмаган бўламиз. 1947 йилда ишланган «Алишер Навоий» тарихий фильми ва ёш режиссёр Юсуф Розиқовнинг «Воиз» ижтимоий-этнографик фильмлари киношунослар томонидан жуда яхши баҳоланди, эътиборга тушди.

Лондоннинг замонавий «Керзон-Сохо» кинотеатрида мухлисларга ўзбек ширинликларидан татиб кўриб, бир пиёла кўк чой ичишга шарт-шароитлар туғдирилгани, машҳур сураткаш Макс Пенсон ишларидан ташкил топган кўргазманинг фаолият кўрсатиши ҳам ҳақиқий шарқона манзаралар юзага келиб, англияликлар Ўзбекистоннинг бутун гўзалликлари, миллий руҳини ҳис этишларига ёрдам берди.

Шуниси эътиборга лойиқки, ҳатто Лондонда ўзбек фильмлари фестивали билан бир вақтда бошланган 43-халқаро Лондон кинофестивали ҳам Англиянинг етакчи киношунослари ва томошабинлари томонидан бунчалик яхши кутиб олинмади.

— Лондонда бўлган 8 кун ичида Лондон кинофестивалининг 40 та фильмини кўрдим, бироқ холисона айтганда, мен томоша қилган ўзбек кинолари улар орасидан энг қизиқарли ва яхшилари бўлиб қолди, - деди Филадельфиядаги Жаҳон киноси фестивалининг арт директори муҳтарама Филис Кауфман. Ўзбек киноси фестивали тўғрисидаги мақолалар «Сандэй Телеграф», «Таймс», «Ивнинг Стандарт», «Тайм Аут» каби матбуот органларида нашр этилди. Буюк Британиядаги ўзбек фильмлари фестивали англияликлар ҳаётида ниҳоятда ўзига хос воқеа ҳисоблангани учун икки кун давом этган анжуман пайтида кинотеатрнинг катта зали барча мухлисларни ўз бағрига сиғдира олмади.

- Ушбу фестиваль биз учун ҳам катта мактаб вазифасини ўтади, - деди биз билан суҳбатда «Ўзбеккино» давлат ҳиссадорлик компаниясининг раиси Темурмалик Юнусов. - Зеро, фестиваль кунлари киношунос мутахассисларимиз Англиядаги замонавий кино техникалари, павильонлар билан танишишди, ўзаро тажриба алмашишди. Айниқса, Оксфорд ва Кембриж каби жаҳонга машҳур университетларда таълим олаётган ўзбекистонлик ёшларнинг ўз тенгдошларини ўзбек киноси билан таништириши нур устига нур бўлди.

Дарҳақиқат, LIDS (Media) компанияси саъй-ҳаракатлари билан ўзбек киноси Ғарбда ҳам ўз мухлисларига эга бўлиши, кинотасмаларимиз муносиб баҳоланиши имкониятини қўлга киритдик. Энг муҳими, келгусида ҳам ушбу компания «Ўзбеккино» давлат ҳиссадорлик компанияси ва «Ўзбекфильм» киностудияси билан Ўзбекистон киносини ривожлантириш ва унинг халқаро маркетинги юзасидан ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш ниятида.

Дилшод ИСРОИЛОВ

Табиат бағрида

Taraddud

ИМКОНИЯТИМИЗГА ИШОНАМИЗ

Каратэ бўйича миллий терма жамоамиз олдида иккита масъулиятли мусобақа турибди. 28 ноябрда Сингапурда ўтказиладиган Осиё чемпионати ҳамда декабрь ойининг бошида Венгрияда бўладиган ўсмирлар ўртасидаги Жаҳон Кубоги баҳсларидир. Мазкур мусобақалар олдидан «Туркистон-пресс» мухбири Ўзбекистон каратэ миллий федерацияси президенти, 6-ДАН қора белбоғ соҳиби Нурхон Нафасов билан суҳбатда бўлди.

- Ўзбекистон каратэ федерациясининг нафақат Марказий Осиёда, балки Осиё давлатлари орасида ҳам мавқеи ва нуфузи ортиб бораётганини конгрессда сизнинг нутқингиз учун алоҳида вақт ажратилганидан кўриш мумкин, шундай эмасми?

- Ҳа, тўғри айтдингиз, Осиё федерацияси Конгрессига аъзо давлатлар озчиликни ташкил қилади. Шулар орасида Ўзбекистонимизнинг ҳам ўз овози борлиги бизни қувонтиради. Спортчиларимизнинг кейинги йилларда халқаро мусобақаларда эришаётган юқори натижалар сабаби, юртимизнинг қулай жўғрофик ўрни, иқлим шароити, энг асосийси, давлатимиз раҳбарияти томонидан спорт соҳасига катта эътибор берилаётганидир. Бу каби имкониятлар кўпчилик Осиё мамлакатларида йўқ. Шунинг учун Осиё каратэ федерацияси бизга алоҳида ҳурмат ва қизиқиш билан қарамоқда. Ушбу имкониятлардан келиб чиқиб, конгрессдаги таклифларим орасида 2001 йилги Осиё биринчилигини юртимизда ўтказиш таклифини ҳам киритганмиз.

- Осиё чемпионатида қайси давлат вакиллари терма жамоамиз спортчиларига асосий рақиб ҳисобланади?

- Ҳар қандай мусобақада спортчилар фақат ғалаба учун курашади. Ушбу беллашувларда ҳам барча жамоалар осонликча ён бермаслиги аниқ, лекин улар орасида Япония, Малайзия ҳамда қувайтлик курашчилар кучли рақиб ҳисобланади.

- Шогирдларингиз имкониятини қандай баҳолайсиз?

- Мазкур чемпионатда ёшларимизни синаш, уларнинг тажрибалари ўсишига имконият яратиб беришни мақсад қилганмиз. Умуман олганда, спортчига «сен бу ўринни оласан» деган мажбуриятнинг юкланишини ножоиз деб биламан. Мақсадимиз натижалар ортидан қувиш эмас, ҳар бир вакилимиз ўз имкониятидан келиб чиқиб, юртимиз байроғини юқори кўтаришга ҳаракат қилса, кўнгилдагидек иш бўларди.

- Венгрияда бўладиган Жаҳон Кубоги учун баҳсларда юртдошларимиз қандай таркиб билан қатнашмоқчи?

- Жаҳон Кубоги баҳслари каратэ клубларининг 18 ёшгача бўлган ўсмирлари ўртасида ўтказилиб, унда Европа ва Америкадаги сингари Ўзбекистон терма жамоаси вакилларидан ташқари республикамизда мавжуд барча клубларнинг умидли ёшларининг қатнашишларига ҳам имкон беряпмиз. Бундан кўзланган мақсад, уларнинг имконият даражаларини баҳслар давомида кузатиб синаб кўришдан иборатдир.

Каратэ федерациясидан олинган маълумотга кўра, Ўзбекистон терма жамоаси 1998 йил Венгрияда болалар ва ўсмирлар ўртасида ўтказилган Жаҳон Кубоги баҳсида бешта олтин, иккита кумуш, иккита бронза медалларни ҳамда Жаҳон Кубогини қўлга киритган.

Ўктам ХОЛИҚОВ, «Туркистон-пресс»

Xullas...

БИР ЙЎЛА УЧ ЭГИЗАК

Нижний Новгород шаҳридаги боғча тарбиячиси бир йўла уч эгизак кўрди. Антон, Артём ва Никиталар 15 дақиқадаёқ туғилишди. Энг кичигининг оғирлиги икки килою 50 грамм.

Отанинг оғзи қулоғида. Ахир, бир вақтнинг ўзида уч фарзандлик бўлиш камдан-кам отага насиб қилади. Аммо шуниси ҳам борки, чақалоқлар билан энди бир хоналик уйда яшаш анча қийин. Эр-хотин шу пайтга довур ота-оналарининг бир хоналик уйида яшашарди.

Эгизаклар туғилганидан хабар топган шаҳар мэри Юрий Лебедев улар ҳақида ғамхўрлик кўрсатишга фармон берди: яъни бу оилага икки ёки уч хоналик квартира ажратиладиган бўлди.

Бундай ҳодиса шаҳарда кейинги беш йил мобайнида учрамаган эди.

ОТНИНГ ҚАШҚАСИДЕК ТАНИШ

Эстониянинг Тарту шаҳридаги хонадонлардан бирида ўғрилик содир этган кимса ўзини-ўзи тутиб беришга имкон яратди. Уз мақсадини амалга ошириб бўлгач, чарчаган ўғри шкаф ичида мудраб қолди. У хонадон соҳибаси етиб келиб, полиция маҳкамасига хабар берганини ҳам сезмади...

Полиция ходимлари етиб келганида маълум бўлдики, ўғри 10 та хонадонни талон-торож қилган ва ҳар бир айби учун қанча йилдандир «ўтириб» чиққан шахс экан. Ўша куни у иккита уйни «ишғол» этган, буниси учинчиси эди. Шу боис чарчаган бўлса керак-да...

Қисқаси,унинг жами ўғриликлари 13 рақамига келиб (ҳозирча) тўхтади.

54 ЙИЛДАН КЕЙИН

83 ёшдаги қария нимадан хурсанд бўлиши мумкин? Невaралик бўлиш, фарзандларининг у-бу ютуғи... Лекин Киров вилоятининг Омутнинск туманида яшовчи отахонни шошириб қўйган хабар мутлақо бошқача.

Узоқ Шарқнинг 333-ўқчи полкида хизмат қилиб, душман билан олишувда ўзини кўрсатган Павел Салниковни «II даражали Шуҳрат» ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги буйруқ 1945 йил 14 октябрда чиққан. Орден ўз эгасини 54 йил сарсон-саргардон бўлиб «излади» ва ниҳоят «топди»...

Павел ота буни кутмаганидан йиғлаб юборди.

ЖАРИМАДАН ТАЪСИРЛИРОҚ

Челябинск шаҳар йўл ҳаракати хавфсизлиги ходимлари тартиб бузувчилардан бир нечтасини тутиб олиб, автобус паркига олиб келишди. У ерга ўрнатилган телевизор экранида транспорт ҳодисалари, масалан, пиёдаларнинг югуриб ўтиши тақиқланган жойларда фалокат келиб чиқишига доир эпизодлар намойиш қилинди. Қичқириқлар, кўз ёшлари, қон оқиши ва оҳ-воҳлар... Буларнинг барчасига йўл ҳаракати қоидаларини билмаган ёки била туриб амал қилмаган пиёдалар сабабчи.

Қисқа метражли телефильм йўловчиларда жаримага нисбатан кучли таассурот қолдирди. «Жарима тўламасангиз ҳам майли, фақат ана шундай ҳодисаларнинг «қаҳрамони» бўлманг» дейишди ДАН ходимлари уларга.

ana shunaqa gaplar...

Sport maydonchasi

ИККИНЧИ УЧРАШУВ ҲАМ 6:0

XXI Осиё чемпионати саралаш турнирининг 3-гуруҳида қатнашаётган миллий терма жамоамиз Шри-Ланка клубини худди илк ўйиндагидек 6:0 ҳисобида енгди. Умидли футболчиларимиз Ж.Ирисметов ва Н.Ширшовлар учрашувда иккитадан тўп муаллифи бўлдилар.

НАМАНГАНДАН ХУШХАБАР

Ўзбекистон боксининг тамал тошини қўйган мураббийлардан бири С.Л.Жаксон хотирасига бағишлаб ўтказилаётган анъанавий халқаро турнирнинг дастлабки натижаларига кўра уч вакилимиз номига ғалаба ёзилди. Наманганда ташкил этилган мусобақаларда Россия, Қирғизистон республикалари вакиллари ҳам иштирок этмоқда.

«KOREA OPEN»дан БРОНЗА

Сеулда дзюдо бўйича «Korea open» халқаро турнири ниҳояланди. 40 давлатдан 150 нафар спортчи иштирок этган кескин беллашувларда гарчи тўрт кишилик вакилларимиз кураш олиб борган бўлса-да, фақат А.Мухторовга бронза медали насиб этди.

ЧЕМПИОНАТ ҚЎҚОНДА БЎЛАДИ

3-5 декабрь кунлари Қўқон шаҳрида спортнинг қўл жанги бўйича Ўзбекистон чемпионати баҳслари бўлиб ўтади. Унда республикамизнинг барча вилоятлари, Қорақалпоғистон Республикаси ҳамда Тошкент шаҳридан келган спортчи ўсмир ва ёшлар иштирок этадилар.

ЛЮИСга ОЛТИН КАМАР

бериладиган бўлди. Оғир вазнли боксчилар ўртасида мутлақо жаҳон чемпиони 300 минг доллар (АҚШ) миқдоридаги тўловни амалга оширмаганлиги учун Халқаро бокс федерацияси Олтин камарни эгасига топширганича йўқ эди. Ваҳоланки, Люис ғалабаси ортидан 15 миллион долларга эга бўлган эди.

QUTLOV

Муҳтарам Набижон Эрматов!

Сизни таваллуд топган кунингиз ва 50 ёшга тўлишингиз муносабати билан чин дилдан қутлаймиз. Сиз маданий-маърифий ишлар амалиётчиси, ташаббускор, тажрибали раҳбарлардан бири сифатида катта ҳурмат қозонгансиз.

Сизга, оила аъзоларингизга узоқ умр, мустаҳкам соғлиқ, омад, ишларингизда самара, янги ютуқлар тилакдошимиз.

Тошкент Давлат маданият техникуми жамоаси

ТАНЛОВ ЯКУНЛАНДИ

Маълумингизки, бу йил юртимизда «Аёллар йили» деб эълон қилинган. Мақсад: аёлларимизнинг жамиятдаги ўрни, мавқеини янада кўтариш, уларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашни кучайтиришдан иборат. Бу борада қилинган ва қилинаётган ишлар ҳамманинг наздида яққол намоён.

Шу йилнинг баҳорида «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари «УзБАТ» — Ўзбекистон-Америка қўшма корхонаси ҳомийлигида «Мустақил Ўзбекистон аёли» деб номланган публицистик асарлар танловини эълон қилган эди.

Куни кеча Миллий матбуот марказида ана шу танлов якуни ва ғолибларни тақдирлаш маросими бўлиб ўтди. Маросимда таъкидланишича, танловда 30 дан ортиқ муаллифлар қатнашган. Ҳайъат аъзолари уларнинг энг сараларини танлаб олишга ҳаракат қилишган.

МУХБИРИМИЗ

«Quvnoq startlar»

ЭПЧИЛЛИК ҚЎЛ КЕЛДИ

Ўтган ҳафтада XVII республика «Қувноқ стартлар» телемусобақаси биринчи давра саралаш учрашувлари бошланганидан газетхонларимиз хабардор. Куни кеча навбатдаги беллашувда Жиззах вилояти Дўстлик туманидаги 4-ўрта мактабнинг «Орзу» ва Наманган вилояти Учқўрғон туманидаги 1-ўрта мактабнинг «Умид» командаси майдонга тушди.

Мусобақанинг биринчи дастури - «Катта эстафета»дан ўнинчи беллашув - «Сардорлар баҳси»гача командалар ғалабага эришиш учун астойдил ҳаракат қилишди. Биринчи беллашувда ҳам, «Чаққонлигингни кўрсат» деб номланган иккинчи мусобақада ҳам «Умид» командаси вакиллари ғолиб чиқиб, 6 очко соҳиби бўлишди. «Орзу» командаси эса 2 очко тўплади. Дастурнинг учинчи мусобақаси («Эпчил болалар») дуранг - 1:1 натижа билан якунланди. «Акробатчи болалар ва қизлар» баҳсида «Умид» командаси яна 3 очкони қўлга киритиб, умумий очколарини 10 тага етказди.

«Орзу» командаси раҳбарлари болаларни дадил ҳаракатга даъват этишди ва навбатдаги беллашувда («Картошка экиш ва йиғиш») ғалабага эришишди. «Футболчилар баҳси»да яна «Умид» командаси қўли баланд келди. 10 ўғил ва 10 қиз иштирокидаги қизиқарли мусобақада учқўрғонлик қизлар футбол тўпини моҳирона олиб юриш ва дарвозага аниқ тепишда ўғил болалардан кам эмасликларини кўрсатишди.

«Баскетболчилар баҳси», «Абжир акробатчилар» мусобақаларида «Орзу» командаси ғалабага эришди.

«Мерганлар баҳси»да командаларга 1 тадан очко берилди. Сардорлар учрашувида «Умид» 2:1 ҳисобида ғалабага эришди.

Ҳар иккала команда аъзолари ғалаба иштиёқида ҳаракат қилишди. Лекин маҳорат жиҳатидан анча устунликни намойиш этган Учқўрғон туманининг «Умид»чилари 19:16 ҳисобида ғалаба қозониб, иккинчи давра мусобақасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

XVII республика «Қувноқ стартлар» телемусобақасида командалар ўйинларини баҳолашда 10 очколик тизимдан воз кечилганлиги ва ғалаба учун 3 очко, мағлубият учун 1 очко берилаётгани, назаримизда, айни муддао бўлган.

Тўрт босқичда ўтказилиши Низомда белгиланган «Қувноқ стартлар» мусобақаларидан мақсад спортни кенг оммалаштириш. Лекин айрим жойларда бу масалага жиддий эътибор берилмаётгани сир эмас. Яқинда Халқ таълими вазирлиги жисмоний тарбия ва спорт бўлими бошлиғи Зайниддин Икромовнинг «Спорт» газетаси мухбири билан суҳбатида бу борада зарур тадбирлар белгиланаётгани айтилган.

XVII республика «Қувноқ стартлар» телемусобақасининг иккита саралаш учрашувини кузатиб, ҳакамлар ҳайъатининг командалар чиқишларини холисона баҳолашга ҳаракат қилаётганликлари гувоҳи бўлдик. Янги Низомга мувофиқ ўйин қоидалари бузилишига чек қўйиш мақсадида жарима белгилашнинг жиддий чоралари кўрилса, учрашувлар янада чиройли ва завқли ўтган бўларди.

Ғ.МАННОПОВ

Эрве НЕГР

«УНДА МЕН ҚАЁҚДАН БИЛАЙ»

(Ҳажвия)

Икки юзи қип-қизил олмани эслатувчи, келишган Жон югурганча келиб деди:

- Ада, эртага ота-оналар мажлиси экан!

- Яна қанақа мажлис! - сўради ота, лекин у бу сўроғига жавоб олиб улгурмади, чунки ўғли ўзига ўхшаган ишёқмас, дангаса ўртоқлари билан футбол ўйнагани ҳовлига чиқиб кетишга улгурган эди.

- Бормасангиз бўлмайди, менимча, бу ўқитувчиси ҳаддан ташқари ўғлимизга ёпишиб олганга ўхшайди, -деди Жоннинг онаси.

Эртасига кеч соат олтида Жон ва унинг отаси мактабга кириб келишди.

- Салом, жаноб Рене, - илтифот қилди ўқитувчи. У ўрта ёшлардаги, қурумсоқ эркак эди. - Мен сизни ўғлингиз тўғрисида гаплашиш учун чақиртирдим. Жоннинг ўқиши жуда ёмон. Аммо бу ҳаммаси эмас. Бундан ташқари у ғирром ҳам. Тарих фанидан бўлган охирги контрол ишини ёнидаги боладан кўчириб олган.

- Бўлиши мумкин эмас, - деди ўзини йўқотиб қўйган жаноб Рене.

- Аммо бу факт, ўзингиз бунга амин бўлишингиз мумкин. Мана, ўша иккита контрол иши. Қаранг, биринчи саволдаги бир хил жавобларга: «Наполеондан сўнг тахтга ким ўтирган?». «Людовик XVIII».

- Ахир, жаноб ўқитувчи, бу ҳали менинг ўғлим кўчириб ёзганини исбот қилмайди-ку! Жавоб тўғри, шунинг учун иккаласи ҳам бир хил жавоб ёзишган, бунинг ажабланарли жойи йўқ.

- Тўғри, тўғри, бироқ иккинчи саволга қаранг: «Наполеон қаерга сургун қилинган?». Иккала контрол ишда ҳам бир хил жавоб. «Ива оролларига».

- Ҳм... ҳа, - чўзди жаноб Рене. - Нотўғри, албатта... Лекин, болалар тасодифан бир хил хатоликка йўл қўйган бўлишлари мумкин-ку, тўғрими?

- Албатта, бўлиши мумкин, аммо учинчи савол ҳам бор-да: «Наполеон қачон ўлган?». Ўғлингизнинг партадоши «билмайман» деб жавоб ёзган. Энди ўғлингизнинг жавобини ўқинг: «Унда мен қаёқдан билай...».

Русчадан Насриддин БОТИР таржимаси

Тошкент Давлат шарқшунослик институти раҳбарияти ва касаба уюшмаси қўмитаси институтнинг ўқув бўлими бошлиғи Г.Ф.Колесниковага отаси

БЕЛИКОВ Фёдор Степанович

вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент Давлат университети ректорати ва касаба уюшма қўмитаси, механика-математика факультети жамоаси Эҳтимоллар назарияси ва математик статистика кафедраси мудири, Ўзбекистон Фанлар академияси мухбир аъзоси, профессор Турсун Азларовга турмуш ўртоғи

Муножот АЗЛАРОВА

вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университети маъмурияти, касаба уюшмаси ва мусиқа педагогика жамоаси, мусиқа педагогикаси ва методика кафедраси ўқитувчиси Г.Шариповага отаси

Матбулол ШАРИПОВ

вафоти муносабати билан таъзия изҳор этади.

Ma'rifat

ТАЪСИС ЭТУВЧИЛАР:
Ўзбекистон Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси.

Бош муҳаррир
Ҳалим САИДОВ

Таҳрир ҳайъати: Йўлдош АҲМЕДОВ, Жуманазар БЕКНАЗАРОВ, Икром БЎРИБОЕВ (масъул котиб), Шукур ЖОНБОЕВ, Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ, Нўъмонжон РАҲИМЖОНОВ, Абдусамат РАҲИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Йўлдош САИДЖОНОВ, Ҳулкар ТЎЙМАНОВА, Саъдулла ҲАКИМОВ, Ўткир ҲОШИМОВ

Рақам ва далиллар ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга жавоб қайтарилмайди. «Маърифат»дан материалларни кўчириб босиш таҳририят рухсати билан амалга оширилиши шарт.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси,32. ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб—136-56-42, хатлар ва оммавий ишлар бўлими—136-55-58.

Газетани IBM компьютерида Малоҳат ТОШОВА саҳифалади. Навбатчилар: Дилбар ХЎЖАЕВА, Қурбонбой МАТҚУРБОНОВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 20.
ИНДЕКС: 149, 150. Г-0922. Тиражи 23.625.
Г. 1 2 3 4 5 6 Ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2.

«Шарқ» нашриёт матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси 41-уй

Босишга топшириш вақти -20.00.
Топширилди — 20.00.